

Spellewerk
school



Sappig

Stadsarchief Poperinge



Meuk è kjè
etwat verteln



COLOFON

Bestuursleden van De Vrienden van het Poperings Archief vzw en redactie zijn:

Algemeen:	vpa.sappig@gmail.com http://blog.seniorennet.be/vpa/
Ere-voorzitter:	Germain Schoonaert (†)
Voorzitter:	Paul Johan Desegher, Vlamertingseweg 8, 8970 Poperinge (Reningelst) paul.johan.desegher@telenet.be
Penningmeester & Ondervoorzitter:	Martin Samyn, Galgestraat 17, 8978 Poperinge (Abele) martin.samyn@telenet.be
Secretaris:	Jacques Destailleur, Bourgondiëdreef 2, 8970 Poperinge
Stadsarchivaris:	Tijs Goethals, Stadsarchief Poperinge, Veurnestraat 69 8970 Poperinge tijs.goethals@poperinge.be
Bestuursleden:	Jean Boidin Philippe Caeyseele Jacques Destailleur Wouter Moyaert Willy Tillie Ivan Top Henri Vandenberghe Pascal Vermeersch Paul Vermeersch

Verantwoordelijke uitgever:
Paul Johan Desegher, Vlamertingseweg 8,
8970 Poperinge (Reningelst)

Vormgeving en Layout: Jean Boidin

Druk: Kopie Sneldruk Deleye bvba. Ieper



Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

IN DIT NUMMER:

- * **Stadsarchief 2010: sappiger dan ooit**
Tijs Goethals & Wouter Moyaert **Pag. 01**
- * **Spellewerkproces**
Joël Dezegher en
Henri Vandenberghe **Pag. 02**
- * **1794 Poperingse PIONIERS voor Ieper**
Paul Johan Desegher **Pag. 07**
- * **Meuk è kjè etwat verteln**
Henri Vandenberghe **Pag. 22**
- * **Verkopingen in het Zwynlant.
SAP 864a.(deel 5)**
Martin Samyn **Pag. 27**
- * **Tweede decennium zeventiende eeuw
en nog een geuzenproces**
Henri Vandenberghe **Pag. 43**



Mogen wij even uw aandacht vestigen op onze
nieuwe BLOG ?

<http://blog.seniorennet.be/vpa/>

Veel lees- en vorsingsgenot.

Stadsarchief 2010: sappiger dan ooit

Het is altijd het beste om vooruit te kijken - ook voor een archiefdienst - maar als we even kort overlopen wat er door het bestuur, de medewerkers en de vrijwilligers in de afgelopen 5 jaar allemaal is gerealiseerd, dan krijgen we een indrukwekkend lijstje:

2005: Stad Poperinge verwerft het omvangrijke archief van de voormalige Drukkerij Sansen. Onder andere de collectie weekbladen en foto's kunnen via het project 100 jaar Het Wekelijks Nieuws toegankelijk worden gemaakt.

2006: Het integrale historische archief van de stad wordt ondergebracht in de nieuwe, aangepaste bewaarplaats in de Veurnestraat.

2007: Er wordt een voltijdse stadsarchivaris aangesteld zodat er alvast meer openingsuren aan de bezoekers kunnen worden aangeboden.

2008: Het archief van de deelgemeenten wordt eindelijk gecentraliseerd zodat ook deze "blinde vlek" kan worden weggewerkt.



Verhuis van watou



Verhuis van Roesbrugge-Haringe



Klassering in het archief van Poperinge

2009: Een tweede voltijdse medewerker wordt aangesteld, om in de toekomst een volwaardige werking mogelijk te maken: het (semi-)dynamische luik (documenten die nog door de administratie worden gebruikt) verdient namelijk evenveel aandacht als het culturele of historische luik (het "oud archief").

2010: Een nieuwe mijlpaal: de opstart van het hedendaags documentbeheer. Via een gerichte vragenlijst aan de verschillende diensten zal de archivaris een hedendaags documentbeheersplan uitdokteren, want het is meer dan ooit een prioriteit om ook een structuur aan te brengen in het "digitaal depot".

Het stadsarchief wil zich ook aan het brede publiek tonen en wil zien wie en wat er beweegt in het ruimere erfgoedveld: zo vinden bijvoorbeeld elke maand de gekende lessenreeks oud schrift van de Vrienden van het Poperings Archief plaats en wordt regelmatig een vrijwilligersavond georganiseerd in het archief. Waar dat kan steken we graag een handje toe: bijvoorbeeld bij de scriptie "Langhoirs Victorinen, toneel in het 19^{de} eeuwse Poperinge, de publicatie van "Toponiemen van Groot-Poperinge", bij het opzetten van de erfgoedhaltes van CO7, bij toonmomenten van Poperinge Verbeeldt of bij de lancering van de website Historische Kranten.

Volgende keer vertel ik iets meer over wat er allemaal bewaard wordt in het archief, wat voor aanwinsten er zijn en welke investeringen er nog zullen gedaan worden.

Bron: werkingsverslag en actieplan SAP 2010.

Spellewerkschool

23 februari 1726 Joel Dezegher en Henri Vandenbergh

Wie de roede spaart haat zijn zoon/dochter

In de bundel van de speciale processen vinden we een achttiende-eeuws verhaal dat tekenend is voor de maatschappelijke toestand in die tijd, de spellewerkschool en de manier waarop er toen, in specifieke toestanden met rechtspraak, in onderwijs en opleiding werd omgegaan.

Het document dat we hier onder de loop nemen is het antwoord waarin *Marie-Françoise, Jacoba, Marie-Anne ende Bregitta, de vier dochters van wijlent Sieur Andreus vanden Berghe* zich verdedigen als *verwerdereghen ter eender* tegen *Andries Bollengier* omwille *Helena Janssen*, zijn vrouw, de eisende partij in dat geval. De eerstgenoemden zijn blijkbaar degenen die de spellewerkschool in handen hebben. Ze staan voor de *heeren burghmeestre ende schepenen der stede ende juritentie van Poperynghe* om de aanklager te woord te staan.

De acte is opgesteld in genummerde stellingen, antwoorden op de aanklacht.

1-

Ze noemen de eis van de tegenpartij, *sheesshers heesch*, onbehoorlijk, *impertinentelick*, niet enkel omdat het onwaar is, maar bovendien kwaad bedoeld, *ter quaedert toe*. De tegenpartij heeft niet eens nagedacht: de eis is *met de uytterste onbedachtigheyt opghestelt*. Uiteindelijk is het een samenvatting van *buyttenspoorighe ende ghefingierde pretexts*: één overdreven reeks verzonnen voorwendsels.

2-

Het is ten tweede helemaal anders dan de ouders het voorstellen, zeggen de dames. Toen het dochttertje van Andries naar de spellewerkschool terugging, was dat geen school lopen zoals het hoorde. Ze *begonde sigh te amuseren met boetgiens*, klossen, die aan *haer schoolvrouwen toe behoorende* waren *af te trecken*, en dat in plaats van te werken.

3

Dat liep zodanig uit de hand dat toen *het voorseyde dochterken door een van de verwerdereghen daervan berispt synde gheweest en niet willende wercken*, het kind opstandig werd. De tekst zegt: ze *heeft begonnen de selve te bruytaliseren*. En ze is *opghestaen om uyt schoole te vertrecken*. We houden het niet voor mogelijk. De goede oude tijd!

4

Ze geven daarbij toe dat een van de ‘schoolvrouwen’ het *dochterken volghende* tot bij de deur het kind heeft vast genomen, *gegeven heeft twee ofte misschien drie slaeghen met haer handt*. Ze was handtastelijk. De tekst specificeert *noch ten deele op syn rokx sonder meer*.

5-

Van deze feiten zijn er genoeg getuigen. De aangeklaagde kan de getuigen oproepen en ze *souden doen declareren indien het noot waere*. Als de klacht wordt volgehouden dan zullen de *resterende kynderen* het uitbrengen. *Die alsdan in schole waeren* – de waarheid komt uit de kindermond – en het gezien hebben, *sulckx gesien hebbende* zullen wel (moeten) ‘declareren’.

6-

De ‘schoolvrouwen’ stellen expliciet dat ze *syn bereyt* alles wat ze aanbrengen hiervoor *een- paerelick te verclaeren* onder *sollemnele expurgatie van eede*. Ze willen er dus zelfs plechtige eed op doen. Is dat geen bewijs dat de overdrijving van de aanklager niet waar is? Letterlijk: *Waeruyt men vastelick besluyten can dat den heeschre jeghens de waerheyt comt te spreken*. Bij deze antwoorden ze dat de aanklacht nl. *dat syn dochterken buyten maeten ende redelyheyt* door een van de *verwerdereghen* zou gegeseld en geslagen zijn, onwaar is.

7-

Veele min ... Het in feite absoluut overdreven is dat ze het meisje waarover het gaat of andere *kynderen eenighe excessen ofte violentien* zouden hebben aangedaan in de ‘spellewerkschoole’

8-

Daarbij hebben ze om zich te verdedigen een *certificat vande ouders wiens kynderen gelyckelick wercken ten proffytte vande verwerdereghen*. M.a.w. ze hebben het voorbereid om zich in te dekken door de medeleerlingen, met name de ouders, een document – bijlage A – te laten handtekenen, waarbij ze verklaren *hoe dat sy hun over hemlieden kynderen niet en weten te beclaeghen*. Dat zou de schoolvrouwen tot *meerder confusie* brengen. Ze gaan daarop niet meer weten wat te zeggen. Zo verستeld zullen ze staan.

9-

Nemen we dan aan dat van alles, wat vastgesteld werd zoals hierboven is opgesomd, er geen bewijzen zijn. Stel dan dat het meisje *quaelick ofte onredelick getracteert* is. Neem aan dat er achteraf gevolgen waren van een onheuse behandeling. Dan kan dat enkel en alleen door de aanklager of zijn huisvrouw gebeurd zijn. *Sulckx en can de verwerdereghen geensints opgeleyt worden*. Daar kunnen die schoolvrouwen dan niet voor aansprakelijk gesteld worden. Zoals dat nog voorvalt. Sterker *gelyck het noch meermaels gebeurt heeft*.

- 10- Het is ongelooflijk. Hoe durft de aanklager het. *Men weet voor waer niet hoe dat den heesschere derft* zonder nadenken en *jeghens de waerheyt*, tegen de waarheid in, beweren dat zijn vrouw is aangevallen door Marie Françoise Vanden Berghe. Ze is *aen het lyf ghespronghen ende geslegen geweest* beweert hij omdat ze *spellewerck cussens ende ander schooldynghen* zou hebben opgevraagd.
- 11- Hoe kan het. *Ter wylent hy wel gheinformeert is ofte moet wesen van het contrarie*. Meneer, de rechter, we zijn ervan overtuigd dat hij dat niet zou durven volhouden. Wij stellen dat hij *niet en soude derfven persisteren*.
- 12- Het is wel waer dat *sheesschers huysvrauwe* op een bepaald moment *wel eenige by haer verdiende slaeghen ontfanghen heeft*. De advocaat beëindigt zijn zin met: *en die niet te vergifs*. M.a.w. Ze verdiende die behandeling. Het was te verwachten.
- 13- Ze had immers met bluf *te vooren gevanteert*. Ze zou *dese verweerderegehe fray*, stevig onder handen nemen. Ze waren bij dezen verwittigd geen *schoon tuytgen*, hun beste ‘kapje’ liefst niet op te zetten. Zij, Helena Janssen, zou *haer tuytte in stucken ghescheurt hebben*. En uiteindelijk heeft ze dat geprobeerd ook.
- 14- Het is dus ook de waarheid dat Bollengiers vrouw in het huis van de schoolvrouw is geweest *in een sotte ende uyt sinnighe colere*, zot van woede, *met de handen op de heupen ende twee ooghen als brandende fackels*. Ze heeft er de dame zeer onbeleefd toegesproken: *ghy cannaillie*, heks en nog meer van dat liefs. Durf je nog *myn kynderen soo tracteren*, dan.....
- 15- Daarop antwoordde de beledigde schoolvrouw “*dat jae als wanneer sy het noch andermael soo wel soude gemeriteert hebben*”. Zo heilig was ze ervan overtuigd dat ze terecht had gehandeld. Ze zou bij dergelijke grofheden precies hetzelfde doen. “Kom binnen”, zei ze “*Helena, gaet binnen, ghij sult de vrouwen hooren spreken hoe dat het gebeurt is*”. Zo hoor je het ook van een ander.
- 16- De reactie was letterlijk, *in terminis* “*ick en wil bij Godt niet binnen gaen*”. En bij dezelfde woorden, *terstont* greep ze de *de eerste verweerighe naer het hoofd*. Tussen de lijnen kun je verstaan: ze kende het kaliber van de persoon in kwestie en ze ontsnapten aan het manoeuvre. Erop voorbereid probeerde *deerste verweerderegehe meenende haer suster ter hulpe te commen*, want Mevrouw Janssen wilde *haer oock .. byden hoofde grypen*. Maar ze konden allebei de dans ontspringen. Spellewerkschoolvrouwen en geen judocas! En toch..
- 17- *Vervolghens* heeft *sheesschers huysvrauwe* met een *furieuse colere* de laatste schoolvrouw *by den hoofde gegrepen*, in een duidelijk beschreven handgreep, nl. *met d’een hant van vooren ende d’ander hant van achter de selve stootende menigh werf*, meerdere keren, *met forse ende geweld*. Ze werd tegen de muur gestoten als wou ze haar vermoorden, *vernielen ende het leven nemen*.
- 18- *Middeler tyt*, ondertussen, kwam een andere zuster *ter assistentie, hulp bieden*. Ze trachtten haar te bevrijden. Een gezamenlijke reddingspoging, in de overtuiging hun plicht te doen. *Tsaemen debvoir doende*, effectief om Helena Janssen buiten te wippen. De verdediging geeft hier dan ook toe. In deze schermutseling hebben ze *haer eenighe wel gemeriteerde slaeghen gegeven*.
- 19- Het is ook *teenemael onwaerachtigh*, onbediscutieerbaar onwaar, dat huisvrouw Bollengier zware oneerbare beledigingen naar het hoofd kreeg. *Seker groote ende infaeme injurien soude hebben aen gheseyt gheweest*.
- 20- *Voorwaer tis belachelick* dat de aanklager in compensatie van *eenighe vermeten aengheseyde injurien aen syne huijsvrauwe* durft spreken van *herstelt worden in hunne voorighe eere ende reputatie*.
- 21- *Aenghesien datter* geen beledigingen *uijt ghesprocken gheweest* zijn en dat hij *niet en can declareren* hoe hun eer en reputatie *soude hebben genomen gheweest*.
- 22- Indien het dan nog zou kunnen zo geweest zijn, dan nog zou de aanklager *moeten segghen ende proberem*, formuleren en bewijzen wie van de aangeklaagden zo’n zogenaamde beledigingen, *pretense injurien soude hebben aen gheseyt*. Voor een degelijke rechtsgrond moeten er ernstige bewijzen zijn. Met welke uitspraken en hoe is de eer en de faam van de aanklager of zijn vrouw geraakt?
- 23- Het staat ook vast de ene *schoolvrouw* niet voor de andere moet boeten en de een moet ook *geensints verplicht syn te herrouppen tgonne een ander soude hebben geseyt*. Bij nader onderzoek moet ook blijken dat ze niet *solidairelick verbonden en syn*. Dat had de aanklager verondersteld, maar het is niet zo aldus de verdediger.
- 24- Het is ook *teenemael callumnies*, helemaal aan te klagen en *onwaerachtigh* dat *dhuijsvrauwe vanden heesschre ten huijse vande verweerderegehe soude gelaeten hebben* een ijzeren staafje, hoofdsieraad, een zakdoek, *een iserken, een cornette, neusdouck etca...* dat ze dan uitdagend teruggeisen..

25-

Veele min .. het is ook zo niet dat Helena haer faillie, haar mantel zou gescheurd zijn, maar als dan nog haar cornette ofte tuijtte, haar hoofddeksel afgetrokken en (misschien) gescheurd soude zijn gheweest, dit is wederzijds gebeurd, reciproquelick agieren en loon naar werken voor een zo ten onrechte wraakneming. Het is een vergelding die sy gemeriteert hadde. Immers ze had daer te vooren de tuijtte van thoof getrokken vande leste verweerdereghe . Ja, ze had ze in verscheidene stukken gescheurd.

26-

De verdediging besluit dat de *schaeden ende interesten*, voor- en nadelen overwogen, hiervan en van alle andere *naer de hant*, naderhand ten laste van de aanklager moet *gheconcludeert* worden.

27-

Voor waer men weet niet hoe de aanklager het durft ten laste van die brave schoolvrouwen te procederen. Hij weet maar al te goed dat zijn vrouw veel schuldiger is dan de vier dames samen. Hoe stout van haar met voorbedachten rade, met opgesetten wille, aan huis te gaen slaen ende injurieren.

28-

Daerom ontkennen de dames den inhoud van de aanklacht en *concluderen ten fine*, besluiten tot uiteindelijke *niet ontfangelick* verklaren wat de aanklager *in synen fynen ende conclusien by heesche ghenomen*, wat zijn finale eisen en de besluiten die hij betracht. Ze zijn ongegrond, niet *gefondeert*. Daaruit moet volgen dat hij de veroordeling en de kosten moet ophoesten, d.i. *condemnatie inde kosten*.

29-

En zo is het *geensints gepermitteert*, helemaal niet toelaatbaar, *iemant met gepremediteerde*, voor bedachte, bedoeling en *intentie* zo te *gaen attacquieren in syn huijs*.

30-

De *verweerderighen* besluiten onomstotelijk, *renversairelick* tot veroordeling in *alsulcke peine ende straffe* als men in rechte zal gepast achten. De *justitie sal vijnden te behooren* naast *mitsgaders* de schade en de graad van betrokkenheid, *de schaeden en de interesten*, veroorzaakt door het scheuren van het hoofdsieraad, de cornette ook *andersints* bedingen dat de aanklager en zijn vrouw uiteindelijk zullen veroordeeld worden in alle *de schaeden ende interesten* die de *verweerderighen* alreede *geleden ende te lyden* waren. Immers door het voorval zijn ze in de *quaede reputatie*, in opspraak geraakt *door de gheheele stadt*. De feiten zijn in de omtrek uitgestrooid. Het doet de ronde dat de *schoolvrouwe Vanden Berghe de kynders van hemlieden schoole quaelick ende onmenschelick handelen*, onheus behandelen en onmenselijk ermee omgaan. Ze *traiteren* ze, ze vallen ze lastig. Niets is minder waar. Het is *valsche ende onwaerachtigh*. Daardoor is *d'eere van hemlieden schoole benomen*, andere kinderen blijven ervan weg *ende geen nieuwe en souden ter schoole commen*. Ten slotte, *eindelynghen*, besluit de verdediging dat *schaeden ende interesten* zoals hiervoor als is genoemd ook moet meegerekend worden omwille van, *ter cause den heesschre ende syne huysvrouwe* niet *en volcommen aen het driejaerigh accoort*. Ze hebben - zoals het gebruikelijk is - een contract om het kind drie jaar school te laten lopen en aldus in hun voordeel te laten werken. Een leercontract zouden we nu zeggen. Tot nog toe hebben de beklaagden daar enkel *veele ruijse ende moeijte*, last, maar geen lusten *moeten gebruijcken* en veel *gaeren gheemploijeert*; kost gehad aan het garen. Het is m.a.w. in hun nadeel en schade want ze kunnen dit niet recupereren, *van welcke sij niet en connen buijttten interesse gestelt worden*, tenzij door het voleindigen van het contract. Hier kan *breeder by een libel*, uitvoeriger afgeleid worden uit een klein boek, wat hier moet worden bijgelegd. En als het nood doet, *in cas van noode*, als dat ontbreekt – de beklaagden houden vol dat ze daar niet toe verplicht zijn – moeten de aanklagers de *pretense spellewerck cussens ende ander schooldynghen* ten minste vergoeden. Dit met de eis van de proceskosten, *met heesch vande kosten vande processe* . Imploierende etca ... Met de gebruikelijke eerbied tegenover het rechtssysteem en de officieren vraagt de verdediger een welwillend oor.

Vidit J.P.B. Petijt, advocaet

-

Liebaert

clercq.



Louter ter illusstratie. Kantwerkklas van de Benedictinessen
(na 1925, datum van oprichting van de kantschool)

Andwoorde omme Françoise, Jacoba, Marie-Anne ende Bregitte, de vier kinderen vande weduwe van Sieur Andreas vanden Berghe verweerderighen contra Andries Bollengier, heesschre gedateert 23 february 1726.

Op dat antwoord komt een repliek. Dat is de 3^{de} zitting, nl. na de aanklacht is er geantwoord en dan kan de aanklager zijn visie geven op dat antwoord.

Replique omme Andries Bollengier, heesschre ter eendre syde jehens Marie, Françoise, Jacoba, Marie-Anne ende Brigitte, de vier dochteren van wijlent Sieur Andreas vanden Berghe, verweerderighen ter andere.

Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede ende juridictie van Poperynghe. Alhoewel Andries Bollengier, die hier spreekt, tegen de dames gewoon zou hebben kunnen antwoorden, conde voor bij passeren, met een eenvoudige verwerping of negatie; een simpele rejectie ofte ontkenenisse en zijn eis staande houden, persisteren bij synen heesch. Hij vindt dat al wat in dat antwoord staat niets is dan “verba et voces”, woorden en klanken, verloren Vlaams, zeg maar blabla. Het lijkt meer op een eene ghestudeerde narratie, een ingestudeerd verhaal, dan op een antwoord of opwerping, als eene andwoorde ofte contestatie op sheesschers heesch.

Niet te min, dan toch maar een wederwoord. De tegenpartij geeft immers materie (ge)geven van schrijven. Hij wil als eiser, nu, enkele articlen vande selve andwoorde opnemen ende rencontreren, bestrijden.

Primo het is in het voordeel van Bollengier dat de schoolvrouwen in *article quarto* toegemoet komen, *convenieren* dat een van hen *eenighe slaeghen ghegeven heeft aen sheesschers dochterken* en dat *tselve dochterken opghestaen synde om naer huys te comen, achtervolght, vast ghegrepen ende gheslegghen is gheweest aende deure*. Ze geven toe dat het meisje weg vluchtte omdat het zou geslagen zijn.

Daaruit volgt, *vuyt aldies volght* dat de dame die achtervolgde, *alsoo met heftigheyt aghtervolght ende gheslegghen hebbende*, moet een *coleryck ende ghepassioneert vrouwmensch wesen*. Erger dat de dame *haer niet en heeft connen modereren*. Ze heeft gebrek aan wilskracht getoond.

De littekens, *lyckteeckens* die het *selve dochterken naederhandt behouden heeft, hebben ghenough ghetuyghenisse ghegeven* van de excessen. En wees gerust, de aanklager zal in staat zijn, *sal in staete wesen dies noodt synde het selve te bewijzen en door gheloofweerdighe personen te proberen*.

De eed die ze presenteren *ten sesden article van hunne andwoorde* doet hier weinig ter zake, *comt weinigh te passe*, immers *nemo iudex in sua propria causa, niemandt in syne eyghen saecke juge en can wesen*. Het gaat hier immers *in eene saecke die consisteert in faicten dewelcke door partyen die in het geding betrokken zijn als aanbrengers, ponenten. Die feiten moeten bewezen worden, moeten aenghewesen ende gheprobeert worden*.

Vervolghens dat *certificat “A” en can gheensints dienen ter deser materie*, is nutteloos en niet bewijskrachtig in die context.

Overmits, daar het hier *gheene questie en roert*, niet gaat om kinderen van andere ouders, maer wel en *alleenelick van het excès begaen met het voorseyde sheesschers dochterken wanof*, waarvan de attestanten, die een verklaring afleggen, nl. die kinderen niets van de zaak afweten *nochte en connen spreken*. Wat zouden die kinderen kunnen getuigen, ze zijn onwetend en wat gaan ze zeggen?

Voor Bollengier is het genoeg dat de dames *opentlick bekend hebben* dat een van hun het *voornoemde dochterken soude gheslegghen hebben*.

Want aanhalen dat hij, Bollengier of Helena zijn vrouw, *tselve naederhandt wel soudent moghen ghedaen hebben...* Dat zullen ze eerst moeten bewijzen. Zij *soudent ghehouden wesen tselve te proberen*. Aangezien de eisende partij dit ontkent.

Comende op het thienste tot en met achthienste articlen houdt hij vast aan zijn eis en houdt vol, *presenteert den selven te proberen, ontkennende de contrarie punten* aldaar opgesteld. Nemende ondertussen, *middelertijt*, in hun voordeel dat de beklaagden in *articulo 12* toegeven, *convenieren, van eenighe slaeghen aen sheesschers huysvrouwe ghegeven te hebben*.

Het is absurd van de kant van schoolvrouwen voorop te stellen, *te advancheren*, dat de aanklager *niet en soude connen declareren, hoe, door wat middel dat syne eere ende reputatie ende de gonne van syne huysvrouwe soude benomen hebben gheweest*. Terwijl de hoogst oneervolle beledigingen in de eis zijn opgesomd, *inden heesch ghenarreert staen*.

Het zijn inderdaad *infaeme injurien*. Je kan moeilijk zwaardere beledigingen uitspreken. Er kan *niet harder nochte infaemer .. gheseijt worden dan het gonne datter aen sheesschers huysvrouwe aengheseijt is gheweest*, onder andere dat de zoon van de aanklager in Brugge is gehangen, *tot brugghen ghehanghen hadde gheweest* en dat zijn vrouw haar kinderen ook zo’n opvoeding geeft dat ze er ook zullen geraken, *Ze soude hen leeren om ghehangen te worden*.

Dit was veel te hardt, dit deed de maat overlopen, dat moest aangeklaagd worden. Dat kon zo niet blijven. De aanklager kon dit niet laten liggen zonder dat de beklaagde *achtervolght* zou wezen *tot herstellen syne voorighe eere ende aquitatie* (aquitatie: ridderlijkheid).

....quod crudilis sit ...qui famam suam redigit text in C non sunt audiendum 11-9-3 et in C nolo 12-9-1 quia hominis fama inaestimabilis est text in C sunt in duab P.F. de req. jur. et omni commodo pecuniario preferenda lex notabilis in julian P.F. si quis omnia causa Notab in C servorum paraf sunt infinis folio de poenas in C admonendi in 228 folio de jurejur¹.....

Wel is waer, toegegeven dat Bollengier tot reparatie van aldies ten laste van al de dames gheconcludeert hadde, besloten had, voor soo veele als hy doet, voor zoverre de dader toen nog niet op de hoogte was.

Maar aangezien hij nu gheinformeert is dat de eerste aangeklaagde wel de injurien soude ghesproken ende aengheseyt hebben, weet hij nu dat zij het was die de belediging uitsprak.

Daarom, als eisende partij, eigent hij zich het recht toe, explicerende appropriateert hij de besluiten tot reparatie van ore, herstel van wat er allemaal verteld wordt.

En ten 24^{ste} tot ende met 29^{ste} articlen houdt hij vol, persisteert, wederom bij synen heesch, behoudens, behalvens dat hij tegemoet gekomen is, conveniert, want de schoolvrouwen hebben via paeter Marianus van Renynghe, recollect, de ondermutse ende iserken volgens de eis, naer het dienen van heesch teruggekregen. Ze zijn gherestitueert en daarenboven, ten surpluse hij wederom de faitten inde voornoomde artikelen opghestelt, waarmee de dames hen zullen trachten te schadeloos te stellen en hij laat hun liber, vrij, om jehgens de ontkenenissen, wat hij ontkent, met bewijzen te ontkrachten, als sij sullen gheraedigh vinden, versoeckende zelf van zijn kant op soo daenighe maniere ook toelating om te bewijzen, admissie ter preuve.

Tenslotte, eijndelinghe comende op de pretense sverweerdereghens renversaire conclusien, ontkent hij dat syne huysvrauwe eene cornette soude ghescheurt hebben vande verweerdereghen, daarbij dat zijn vrouw iedt anders soude vermondte ofte uytghestroeyt hebben, het gerucht verspreid hebben dan hetgene by heessche ghenarreert waarbij hij is persisterende. Dus er is niets anders verteld dan wat hij, aanklager, toen heeft gezegd.

Ende indien der ter causen dies eenighe kynderen comen achter te blyfven, als de schoolbevolking daalt, de verweerdereghen syn daer van de oorsaecke, dan zijn er meerdere oorzaken mogelijk. Trouwens, hij, Bollengier, hoopt sulcx dat .. sy verweerdereghen sullen ghestraft worden naer de meriten vande saecke, loontje komt om zijn boontje.

Verder, ten voorderen hij ontkent dat hij, omdat zijn twee kinderen naar de school zouden kunnen gaan, een contract van drie jaar te hebben aangegaan, ten huysse vande verweerdereghen een accoort van drye jaeren aenghegaen te hebben.

Maar hij wil wel gratis overeenkomen, convenieren dat syne gheseyde twee kijnnderen sverweerdereghens huysse één en twijntich maenden hebben schole ghegaen zonder posityf accoordt. Hij was immers van mening dat de selve kynderen aldaer schole soudent ghegaen hebben ghelyck andere van hunne oude. Zoals trouwens syn ende gaen de twee kynderen van Augustyn Coemelck. Zij hebben twee jaren school gelopen met zijn kinderen. Zij soudent hunne twee jaeren voleyndt ghehadt hebben, nochtans onghehouden soo voorseyt is. Zonder dat zoals hiervoor is gezegd er een contract te onderhouden zou zijn. Maar dit had enkel zo kunnen zijn indien al het gonne hiervooren vermeldt niet opghecommen en hadde.

Daarom had den heessche recht ende redenen sijne vermeldte kijnnderen te trecken uyt de scherpe clauwen vande verweerdereghen. Bollengier stelt dat hij zijn kinderen mocht bevrijden uit de klauwen van die dames. Hij verdedigt dat hij aen hun weder heesschen mocht hunders schooldynghen, hun schoolbenodigdheden met de voordere toebehoorten met wat er nog allemaal bij hoort. De schoolvrouwen waren danof allesints de oorsaecke.

Mits welcke, waarop Bollengier besluit ende persisteert als hierboven en eist met kosten, de kosten voor de tegenpartij en weghens de pretense renversaire conclusien, gezien de onomstotelijke besluiten concludeert tot absolutie met kosten is zijn besluit kwijtschelding en kosten..

Mazeman, advocaat.

Replique² voor Andries Bollengier, heessche contra de dochters van Berghe, verweerders.

Copie conforme.

Delicte ghedateert 2 maerte 1726.

¹ Het zou een nieuw artikel zijn om het allemaal te gaan opzoeken. In grote lijnen gaat om de faam die een zeer grote waarde is, 'inaestimabilis', niet te schatten. Maar niemand moet eigen roem voorop zetten... 'non sunt audiendum', daar luister je niet naar.

² Replique: antwoord op de tegenwerpingen.

1794

Poperingse PIONIERS voor Ieper

Binnenkort verschijnt een boeiend werkje van Franz Denys over de drieste plundering van Poperinge in oktober-november 1793 door de Franse “carmagnolen” onder de gevreesde generaal Vandamme.

Onderstaande bevolkingslijsten werden een half jaar later opgemaakt om (dwang)arbeiders te leveren voor werken aan de vestingen van Ieper. Ze kunnen voor de genealogen een aanvulling zijn om op het spoor te komen van de “whereabouts” van die voorouders.

Inghevolghe den arreté Van den commandant Michaud Van daten 5 thermidor L'an 2^e de la republique francaise , Waerby de Municipaliteyt der Stede En Jurisdictie Van Poperijnghe Volgens repartitie dagelykx moeten Leveren om geëmployeert te Worden inde publycke Werken tot yper, den number Van 40 pionniers, Wiert op den 31^e July 1794 dag daer toe gestelt by publicatie om by publycke Lootinghe 40 personen daer toe te benaemen Ende alsvooren uijtgekoomen

Brabander, V ^a	stad	De Ram, Pieter	iperstr
Waeyenburg, Eug.	Iperstr	Matton, Philippe	hipshk
Cappelaere, Pieter Nicolais	hell	Danneel, Jan	iperstr
Danneel, Francois	iperstr	Verlende, S ^r	<u>apoteker</u>
Simoen, hendrijk	stad	Veniere, Pieter	kleyne markt
Kervein, Joannes	stad	Louis, kynderen	coutter
Meerseman, Joseph	stad	Visage, Jan	St.Janscruysse
Kestelyn	reckhof	Voxvrie, D'hr	
Hendryk, Pieter	overdam	Houwen, Pieter	reckhof
Oudoore, kynderen	iperstr	Beddeleem, Joannes Andries	haeg. b.
Heron, Pieter	iperdam coutter	Benaut, Joannes	<u>peruquier</u>
Garez, Joseph	Kleyne Markt	De Clerk, Joannes	casselstr
Huijghe Jan	Engelstr	Behey, Pieter	overdam
de Coester, Jacobus	ipperstr	Mariage, vi ^a	haegbthk
Scherpereel, Jacobus	beestemarkt	Messelin, Matthey	nieuwestr
Nollette, Joannes	casselstr	Byser, Jan	iperstr
Room, Matthey	Leverstr	Beke, Corneel	Beestemarkt
Houwen, Pieter	reepken	De clerk, Jacobus	overdam
Bruneel, Pieter	casselstr	Dupond, J. B.	Leverstr
Verhaege, Pieter	haegeb.h.	de Baene, Pieter	casselstr
Artois, Jacobus	Be??	vande Goesteene, Jan Bap ^{te}	iperstr
De Smedt, S ^r	<u>chirurgijn</u>	van den Berghe, Joseph	gasthuysstr
Huyghe, S ^r Francois	reck..	Billiau, Philippe	St Janscruysse
Vanden ameele, Joseph		Saevel, Jan	reckhof
Barrezele, Francois	hontstr	Cortequisse, Louis	overdam
Lebbe, Joannes Andries	h??	Delmot, Jean Bap ^{te}	Leverstr
Doucy Francois	casselstr	Waeles, Victoor	casselstr
Kiecken,...	Schoud. h.	Neuville, V ^a	Beestemarkt
La Fosse, V ^a Jan	hamhouk	Chateleain, Martin	idem
Duponson, Jacobus	casselstr	Delmot, J	hondtstr
Gelaer, Joseph (<i>siek</i>)	overdam	Lauriere, Judocus	overdam
De Snick, Josephus	meesenstr	Lebbe, Carel	kleyne markt
Bortier, Ferdinande	coutter	Boerhave, Matthey	Schoud.h.
Sansen, Pieter	pottestr	Permeeke, Joannes	gasthuysstr
Visage, Felix	coutter	Willier, Jaques	Leverstr
Paccalo, Louis	crombekestr	Depover, Pieter	Schoud.h
Veniere, Jan	iperdam coutter	Lava, Charles	iperstr
de Clerk, Michiel	papestr	Platteeu, Pieter	markt
Dumelie, Pieter Joseph	Eekhk	Cossey, V ⁱ	iperstr
Verwaerde, Andries	peperstr	Beijer, Jan	meessenstr
de Rache, Francois	markt	Faes, Pieter	Wipperhouk
Behey, Joseph	papestr	de Bijser, Pieter	Stadhuijs
Peel, carel Louis	peperstr	(geschrapt)	
Nevejans, Carel	meesenstr	Parsijs, Vincent	Vroonhof
Van de Goesteene, D'h ^r	overdam	George, Jacobus	peperstraete

Lepé, Matthey	hamhk	Vijlet, Videstus	ipredam Coutter
Danneel, Pieter	hondstr	Godt, Simon	Werf
Clayssen, Louis	meesenstr	Rabault, Jan Bap ^{te} (<i>siek</i>)	papestr
Van Gilven, Joannes Mart.	casselstr	Allacker, Matthijs	Eeckhouk
Gerber, Ferdinande	hondstr	Pijck, Jacobus	St jans cruijce
Beele, Pieter Ju ^{or}	meesenstr	Vos, Laurens De	hamhouk
Uzeel, Carel	papestr	(geschrap)	
D'h Bollaert,	casselstr	Cousijn, S ^r rousbrugghe	ipredam coutter
Dammerey, Hubrecht	beestemarkt	Aneeze, Carel	iprestr
Vanden driessche, Adriaen	yperstr	Bijser, Jan of	
Tolleire, Jan	overdam	Artois, Pieter	iprestr
Cornelis, J. B.	Hipshouk	Metsuij, Joseph	Watoustr
Vanrenijnghe, Louis	markt	Vrambout, Joannes	Vroonhof
Opeline, Benoit	casselstr	Lava, Louis	papestr
Spilliaert, Carel	hamhk	Wallijn, J. B.	Edewaerthk
(geschrap en bijgesch: <i>minck an Sijn hand</i>)		Broucke, Louis	Leverstr
Ferleu, Jan	StJans cruyse	Garcia, francois	claverstr
Caijzeele, Pieter	Edewaerthk	questroij, Jacobus	groote markt
Botté, Joseph	meesenstr	Clerq, Carel Louis	reckhof
Sperlaeken, Pieter (<i>siek</i>)	coutter	de La fontaine, Philippe	casselstr
duchateau, Louis	meesenstr	Lhermijtte, Pieter	hondtstr
Baelden, Joseph (?)	jprestraete	Van den broucke, Joseph	leverstr
Lambin, Joannes	beestemarkt	Veef, Guillaume	iprestr
De Wynter, Ferdinande	iperdam coutter	Parsijs, Jan	leverstr
Ramaut, Bertijn	overdam	Wallijn, Pieter	Iprestr
Clays, Pieter	hondstraete	Bequaert, Jan	casselstr
Laga, Jan		Clerq, Jaques (<i>siek</i>)	peperstraete
Pappin, Jacobus	(<i>absent</i>)	de Brune, Pieter	Watoustr
Helleboudt, Joannes Ju ^{or}	overdam	Carton, Pieter Joannespottestr	
Villefort, Vi ^a	Watoustr	Carpentier, Bertin	Vlamijnckstr
Van Gilven, Francois	casselstr	Cauwet, Jacobus	Watoustr
Kestelyn, Pieter	pottestr	Lava .. (geschrap)	Watoustr
Couthove, Mevrauwe		Broucke, Philippe	Watoustr
Venant, Jan	StJans cruyse	Berat, Francois	reckhof
Leloir, Joseph	meesenstr	(geschrap en vervangen door Broucke)	
Van cayzeele, Pieter	Schoud.h	Vercamer, Jan Francois	hellehouk
deraedt, Constantin	pottestr	Clabeau Jan (<i>uijtgelieten</i>)	iprestr
Vanoost, Joseph	iperstr	Artois, Eugenius	reckhof
Lebbe, Michiel	overdam	Metsu, Jacobus	overdam
Scherpereel, Jan Bap ^{te}	beestemarkt	Logie, Nicolais	hamhouck
Pollin, Jan Bap ^{te}	iperstr	Verscheure, Joseph	hondtstr
Bart, Eugenius	groote marct	Billiau (?) Francois Jacob (?)	
Lardeur, Philippe	ipredam Couttre	(geschrap, vervangen door:)	
Barrizeele, Pieter Jan	hellehouk	Geraert, Carel	Leverstr
(bijgeschreven: <i>niet vermaent</i>)		de raad, Ignaes	Lyssenthouk
Teggel, Francois	meessenstr	Rosseij, Andries	brugge Straete
Carton, Pieter	pottestr	Huijghe, Joannes	Wipperhouk
Sansen, kijnderen	leverstr	(geschrap)	
Ellebout, Jan (<i>sieck</i>)	overdam	Halfmaerte, Corneil	pottestraete
Metsui, Jan (<i>sieck</i>)	trommellaarstr	(geschrap: <i>doodt</i>)	
Haene, Pieter Jacobus	Wipperhk	Snellaert, Carel	overdam
Laconte, Kijnderen	haegebaerthk	(geschrap, vervangen door:)	
de Coester, Bertin	Vroonhof	Bernaert, Pieter	Peselhouk
Rijspoort, Louis	hondtstr	Bogaert, Bap ^{te}	jprestraete
Van hove, Pieter	pottestr	De bergh, Joseph	papestraete
Boeijjs, Vi ^a	Ipredamcoutter	De Smedt, Jan Francois	groote marct
de Schodt, Pieter	pottestr	Delbo, Martinus	peselhouck
Savel, Francois	reckhof	Devos, Pieter	St Janscruijce
Quagebeur, Pieter Jacobus	Schoudemonthk	Smis, Jacobus	Watoustraete
(geschrap)		Step, Pieter Jacobus	haegebaerthouk
Cosselie, Joseph	Crombeke str?	(geschrap)	
Spetebroot, Leonardus	Meessenstraete	Behaegel Francois	overdam
(geschrap)		(geschrap: Casselstraete)	

Sage, Pieter (geschrapt)	Peselhout
Suffys, Joseph (geschrapt)	reckhof
Lhermijtte, Joseph	doodt)
Oost, Louis Van	hondtstr
(geschrapt, vervangen door:)	leverstr
Baeij, Mattheij	Vroonhof
Speerlaeken, Frans	jpredam couter
Van Calis, Jacobus	jprestr
Verhaeghe, Michiel (geschrapt)	
Flahau, Eugenius (geschrapt)	papestr
Christiaen, Jean,	Peselhout
Huyghe, Jacobus	Wypperhk
Lhermytte, Livinus	hipshouck
van den Ameele, S ^r	Leverstr
de bijser, Carel	jprestr
Christiaen, pieter	jpredamcouter
Voorde, Jan	nieuwe stra
(bijgeschreven: <i>Jan Voorde geseyt Poleij</i>)	
Scherrier, Jacq.	Reckhof
Cossey, Jan Bap ^{te}	hagebkh
(geschrapt: gasthuysstr)	
de Wulf, Pieter Francois	overdam
Pittillion, S ^r	papestr
Milleville, kijnderen	noortstrate
Dupondt, Pieter (geschrapt)	St jans cruijse
Kestelijn, kijnderen	
Poucee, Francois	Watoustr
Broucke, Louis	Werf
Englar, Joseph	gasthuys Str
(geschrapt)	Lyssenthk
Grave, Jan	Werf
Delanghe, Pieter Francois	hamhouck
Creus, Pieter	ijperStraete
Allaert, Anselmus	crombeck str
Pittillioen, Jacques	leverstraete
Polleij, Jan	Casselstraete
Huijgebaert, Joseph (geschrapt)	hamhouck
Polleij, Jan	iprestraete
Hauspie, Pieter	jprestraete
Schrijver, Jacques	overdam
Betaeije, augustin	gasthuysstr
(bijgeschreven: <i>absent, Belle</i>)	
Sohier, Pieter	Lijssenthk
Di Jan (?)	Hellehk (?)
(geschrapt, onleesbaar)	
Taluwe, Frans	hellehouck
(geschrapt, en bijgeschreven: <i>Swynlant</i>)	
Misdom, Louis	pottestraete
(geschrapt, en bijgeschreven: <i>calchiedlegger</i>)	
Gijselbrecht, Mev ^e	
Quetstroij, Louis	meessenstr
Woussen, Jan	Watoustr
Provo, Pieter	Leverstr
Billiau, Francois Ignace	pottestr
de Veriere, d'h ^r	gasthuysstr
Vandev oorde, vi ^a guille (geschrapt)	Edewaerthk
Carpentier, Pieter	hondtstr

Lhermijtte, Emmanuel	hondtstr
Uzeel, Pieter	o l v cruijce
Bailliu, Pieter	Watoustr
Broucke, vi ^a Matthijs	hipshouck
Quidt, Joannes de (geschrapt)	Lyssenthouk
Liber, Matheij	
(ook geschrapt, en vervangen door:)	
Sage, Jan	Peselhout
Scholaert, Louis ju ^{or}	overdam
Roije, Carel (geschrapt)	leverstr
Van Caijseele, Vi ^a Carel	Schoudem.hk
Coevoet, Ivo	jprestraete
Raule, d'heer	leverstraete
Dhondt, Pieter	overdam
De Lange, Joseph	Eekhouck
Berat, Pieter	jprestraete
Van Oost, Louis	leverStr
Caulier, Nicolais	overdam
du Flocq, Jo ^e Vi ^a	gasthuysstr
Caron, Joseph (geschrapt, bijgeschreven: <i>incapabel</i>)	Werf
Bondue, J. B.	gasthuysstr
Markeij, Pieter	pottestr
Lebbe, Francois	Claverstr
Bruijne, Joannes	Watoustr
Debert, Jacobus (geschrapt)	Edewaerthk
Waeles, Pieter	haegebaerthk
Lava, Pieter	groote marckt
Hallijnck, Joannes	noortstr
Schabaillie, Jacques	pottestr
Billiau, Eugenius	jprestr
Wemeeu, Jacobus	hamhouck
Baeckeroot, Hijacintus	Vroonhof
de Zoutter, d'heer	Leverstr
Bruneel, Philippe	overdam
Van renijnghe, vi ^a joannes	jprestr
Barrizeezele, Jan Bap ^{te}	hipshouck
Van renijnghe, Francois	vhipshouck
Poijaert, Pieter	ypredam couter
Koker, Pieter	gasthuysstr
Van renijnghe, Francois	beestemarckt
Meulenaere, vi ^a Pieter	meessenstr
Berat, Pieter d'oude	gasthuysstr
Brijsbaert, Michiel	wipperhk
Brunooge, Joannes	vroonhof
Verlie, Pieter ju ^{or}	Leverstr
Dausij, Pieter	hamhouck
(geschrapt en bijgeschreven: <i>doodt</i>)	
Lava, Francois	jprestr
Croikette, Judocus	leverstr
Kijndt, Jan	jpredam Couter
Cardinael, Joannes	jprestr
Le Roije, Joseph	leverstr
D'haene, Pieter Jacobus (geschrapt)	Wipperhk
Van renijnghe, Gregore	noortstr
Hollevoet, Jan ju ^{or}	noortstr
Van Uxem, Joannes	St Jans cruyce
Berat, Pieter	papestr
Panneckouke, Pieter (geschrapt)	noortstr

Beheijt, Eugenius	jprestr	Delanoije, Joannes	gasthuisstr
Haelewijn, Pieter	Eeckhouck	Beke, Pieter	Edewaerthk.
De Raedt, Ignaes		Scherpereel, Domenicq	overdam
(geschrapt)		Koker, Vi ^a Joseph	papestr
Geraert, Carel	Leverstraete	Peel, Victorin	casselstr
Spetebroot, Leonardus	meessenstr	Lebbe, Jan	overdam
(geschrapt)		Gailliaerde, Pieter	hipshouck
Casselbier (?) Joseph	crombeckestr	de Buus, Jan Bap ^{te}	leverstr
(geschrapt)		De Breu, Leonardus	gasthuysstr
Benoot, Frans	<u>St Andries hof</u>	Lacroix, Kijnderen Andries	papestr
Lava, Joannes	Casselstraete	Caesteker, Pieter	Wipperhouck
Colin, Jan	Watoustraete	De Schrijver, Corneil	meessenstr
Soetemont, Hinderijk	Gasthuysstr	Lemoine, Joannes	jprestr
Lebbe, Joseph	Casselstr	Devos, Lucas	St jans cruyce
Mazeman de Couthove		Cadock, d'heer, d'oude	
(geschrapt en omcirkeld)		Cnockaert, Constantinreckaert (?)	
Beddelem, Francois	Schoudemonthk	De Rudder, Pieter	
(bijgeschreven: <i>siek</i>)		Collin, Laurens ju ^{or}	noortstr
Vermeulen, vi ^a pieter	Edewaerthk	Suffijs, Jacobus	haegebaerthouck
Cottenier, Francois	Werf	D'hooge, Frans	casselstr
(bijgeschreven: <i>onpasselijk</i>)		Duijschaver, Vi ^a Pieter	pottestr
Huijssen, Pieter	crombeck str	Jonckers Jan Bap ^{te}	casselstr
Fèvre, Pieter ju ^{or}	haeghebaerthk	(bijgeschreven: <i>onbequaem</i>)	
Scherpereel, Francois		Wallaert, S ^r	Vroonhof
(bijgeschreven: <i>onbequam</i>)		Halfmaerte, Francois	hamhk
Berat, Joannes	potterstr	Colaert, Jan	overdam
Denecker	<u>smedt ten abeele</u>	Hauwen, Louis	Casselstr
Benoot, Bertin	leverstr	Van Spranger, Louis	<u>coortedraeijer</u>
(geschrapt en bijgeschreven: <i>incababel</i>)		Savel, Benoit	jprestr
Vermeersch, Joannes	haegebaerthk	Verschote, Pieter	Lijssenthk
.....(geschrapt en onleesbaar)		Room, Louis	pottestr
Lefevre, Joseph		Bruneel, Joannes Jacobus	haeghebaerthk
Werkijn, d'heer	Vlamijnck str	Anpoorter, Jan Bap ^{te}	Casselstr
Beele, Jan,	meessenstr	...	Lyssenthk
Lebbe, Francois	groote marckt	(onleesbaar)	
Focquedeij, vi ^a	leverstr	Scholaert, Louis d'oude	overdam
Pittillion, Pieter Carolus	leverstr	Peutevinck, Louis	leverstr
Vande Voorde, Jan		De Puijdt, Frans	marct
Boussecqueij, Andries	jprestr	Baeckeroot, Benoit	jprestr
Toussaint, Andries	papestr	Polleij, Francois	casselstr
Lava, Carel	leverstr	Quagebeur, Pieter matheus	haegebaerthk
Savaete, vi ^a	casselstr	vande Goesteene, dhr Louis	
Messelin, Joannes	noortstr	Ameele, vi ^a	overdam
van de Wijnckel, Pieter Joannes	haegeb hk	Bollengier, Pieter	leverstr
	hellehk	(geschrapt)	
Brijsbaert, Thomas	Eeckhk	Boone, Frans	Casselstr
Vermeulen, Vi ^a Matheus	noortstr	Creus, Joseph	Watoustr
Kieken, Kijnderen	vroonhof	Boudrij, Pieter	Pottestr
Van Heule, Canutus	werf	Creus, Francois	hipshouck
Step, Max	ijprestr	Huijghe, Carel	papestr
Carton, Jacobus	iprestr	Rouseré, Pieter	casselstr
Vandromme, Matheus d'oude	peperstr	(bijgeschreven: <i>incapable</i>)	
	gasthuysst	Delforterie, Francois	pottestr
Lhermijtte, Carel	meessen str	Lebbe, Jan	casselstr
Victor, Jan Bap ^{te}	hondtstr	(bijgeschreven: <i>oud</i>)	
Collumbier, Felix	<u>Antwerpen</u>	Meese, Pieter	jpredamcutter
Kieken, Francois	Edewaerthk	Heens, Joannes	<u>St Jooris</u>
Verbauwe	jprestr	Coemelck, Louis	Watoustr
Van de Broucke, Anne Therese	gasthuysstr	Belluru (?) Joannes	<u>Strooydecker</u>
Rouseré, Leopoldus	haeghebaerthk		hamhk
Lava, Ferdinande	gasthuysstr	Bruneel, Pieter	Casselstr
Annot, Gelein	gasthuysstr	(geschrapt)	
Marmuijse, Valentin	haeghebaerthk	Snellaert, Jan	Casselstr
Adriaen, Pieter	gasthuysstr	Huyghe, Carel	nachtwaeker

Vijlet, Jan Bap ^{te}	noortstr
Ellebout, Pieter	
(geschrapt en bijgeschreven: <i>blind</i>)	
De Drije, Pieter	haegeb
(bijgeschreven: <i>onbequaem</i>)	
Bailliu, Ferdinand Ignaes	hamhk
Peurquaert, Richardus	ijprestr
(bijgeschreven: oudt)	
Snick, Pieter Louis	trommelaerstr
Verhaege, Pieter	leverstr
Van Renijnghe, Carel	leverstr
Kieu, Engel	Overdam
Gerber, Kijnderen Theo	Watoustr
(geschrapt en opnieuw geschreven)	
Kijon, Francois	jprestr
Verhaege, Jan	trommelaerstr
Pittillion, Grijsostomos	crombeekstr
Bruneel, Joannes	Valkestraetjen
Bossu, Philippe	overdam
Petijt, d'heer	groote marckt
Follet, Jan	casselstr
(bijgeschreven: <i>fugit</i>)	
Lhermijtte, Jacobus	haghebaerthk
de Cherf, Frans	Leverstr
Dumelie, Mattheij	hondstr
Delange, Carel Balthasar	Eekhouck
Bruneel, Kijnderen	Casselstr
Christiaen, Joseph	meessenstr
de Grijse, Pieter jacobus	hamhk
Carton, Francois	Leverstr
Boone, Vi ^a Jacobus	Wipperhk
Suffijs, Jan	St Janscruyse
Van Spranghe, Francois	
Cousin, Pieter	
Billiau, Joannes	pottestr
Ameele, Jacques	jpredam cutter
Verhulst, Andries	jpredam cutter
Damme, Vi ^a Jan Van	Schoudemonthk
Hauwen, Pieter	haegebaerthk
Van Dooren (?), Pieter	peperstr
(geschrapt)	
Gaddeijne, Philippe	hipshk
Billiau, Ferdinand	pottestr
Lams (?), Pieter	casselstr
(geschrapt)	
Truant, Pieter	
Van de Broucke, Joseph	Werf
(geschrapt en vervangen door:)	
Metsut (?), Pieter	Werf
Liebaert, Ignaes	Werf
Brijde, Louis	overdam
Depuijdt, Pieter Jacobus	jprestr
Cordenier, Pieter	pottestr
Carpentier, Francois	Edewaerthk
Van Tour, Pieter	gasthuysstr
Billiau, Pieter Jacobus	hamhk
Grijse, Frans Louis	haegebaerthk
Permeke, Ferdinande	valckestr
Charlet, Albert	
(geschrapt en bijgeschreven: <i>waecke ?</i>)	
Colaert, Pieter Jacobus	noortstr
Cnaepelynck, Ambrosius	gasthuysstr
Milleville, Louis	pottestr
Top, Jan Bap ^{te}	wipperhk

(geschrapt)	
De Soutter, Dh ^r Francois	jpredamcutter
Carpentier, Pieter Francois	casselstr
(geschrapt en bijgeschreven: <i>convoeij</i>)	
Verreman, Francois	Casselstr
Bortier, Carel	nevens kerckhof
Flahau, Carel	pottestr
Scholaert, Pieter	noortstr
Speerlaeken, Emmanuel	jprestr
Van renijnghe, Corneil	jpredamcutter
Rosseau, Andries	casselstr
Sengier, Michiel	hamhk
Teernijnck, S ^r	overdam
Verbauwe, Carel	pottestraete
(bijgeschreven: <i>siek</i>)	
Wagemaecker, Jacobus	haegebaerthk
De Buus Nicolais	jpredamcutter
D'hem, Hinderijck	Eekhouck
Provo, de Kijnderen Pie-	Haegebaerthk
ter Jacobus	
Koker, Frans	papestraete*
Spilliaert, Joseph	jpredamcutter
De Saffer, Jacobus	Eekhouck
Beiaert, Jacobus	overdam
Caulier, ontf(ange?) ^r	<u>emploié par la</u> <u>republique</u>
Hauwen, Corneil	ijprestr
Baillie, Pieter	ijperdamcutter
Baecker, Pieter	gasthuys Straete
Rouveroij, Pieter	WatouStraete
Vercruyce, Pieter	CasselStraete
Scherpereel, Michiel	NoortStraete
Caron, Pieter	hamhouck
(bijgeschreven: <i>oudt</i>)	
Delange, Pieter Francois	hamhouck
Dumelie, Francois	WatouStraete
Christiaen, Francois	casselStraete
Bortier, Francois	WatouStraete
De Wijnter, Louis	jpredamcutter
Ijsacker, Kijnderen	noortStr
Verdonck, Jacobus	peselhouck
Hauwen, Benedictus	vroonhof
De Biere, Michiel	ijprestr
Wullems, Jan	gasthuysstr
Van Gilven, Michiel	vroonhof
Leurein, Pieter	gasthuysstr
Dujardein, Joannes	vlamijnckstr
Van den Broucke, Joseph	beestemartstr
Camerlynck, Pieter	Lyssenthouck
(geschrapt en bijgeschreven: Carel)	
Candaele, Jan	hamhouck
Posson, S ^r	Claverstr
Montui, Jan	overdam
De Bijser, Joseph	hipshouck
Tonreau(?), Pieter	casselstr
Garrez, Lusidius	gasthuysstraete
Ledieu, S ^r	papestraete
Maerten, Mattheus	hellehk
(geschrapt en bijgeschreven: Watou)	
De Bout, Ferdinande	Casselstr
De Brock, Francois	Engelstr
(geschrapt en vervangen door:)	
Bailliu, Carel	Haegebaerthk
Labaere, Carel	gapaertstr

Delcour, Vi ^a (geschrapt)	Eeckhk	Lhermijtte, Pieter Jacobus	oosthk
De Coninck, Carel	Watoustr	Delbaere, Louis	gasthuisstr
(geschrapt en bijgeschreven: <i>doodt</i>)		Pisson, Jan	Bogaertstraetjen
Schoonaert, Pieter	Watoustr	Metsu, Philippe	waetoustr
Berat, Ludovicus	groote marckt	Sage, Louis	meessenstr
Lebbe, Francois	Hagebaerthk	Annoot, Jan Baptiste	potterstr
De Puijdt, Bertin	reckhof	De Coester, Pieter	overdam
Oudoore, Joannes	Noortstr	Beddelem, Jan	hagebaerthk
Van Caijseele, Francois	Eeckhk	Fieu, Pieter Jacobus	Edewaerthk
Theodore		(geschrapt en bijgeschreven: <i>doodt</i>)	
Mahieu, Louis	hamhouck	Papegaeij, Pieter Jacobus	hamhk
Couvreur, ...	van rousbrugge	Poo, vi ^a Pieter Jacobus	Wipperhk
Lugghe, Joseph	Eeckhk	Pottie, Francois	overdam
Minot, Vi ^a Frans	meessenstr	Billiau, Pieter	pottestr
Artois, Joseph	casselstr	Camerlynck, Joannes	pottestraete
Gossaert, corneil	casselst	Sacré, Joseph d'oude	gasthuisstr
Markijs, Pieter	leverstr	Verhaege, Guillaume	groote marckt
Artois, Eugenius		Bott�, Pieter Joseph	hellehk
(geschrapt)		Danneel, Joseph	reckhof, <u>suppier</u>
Taluwe, Jacobus d'oude	Edewaerthk	Cardinael, Eugenius	meessenstr
(geschrapt)		Montague, Jan Bap ^{te}	casselstr
Van den Berghe, Joannes	<u>coster</u>	Lannoije, Joannes	leverstraete
Lemaire, Jan Bap ^{te}	pottestr	Tristram, Francois	
Gesquiere, Pieter	hagebaerthk	Benoit, Pieter, Jacobus	Eeckhouck
(geschrapt en bijgeschreven: <i>incabel (sic)</i>)		Tolinol (?), Pieter Joannes	Edewaerthk
Halewijnde, Joseph	oosthk	De Coester, Jan	papestr
Savaete, Geneviva	Watoustr	Bailliu, Carel (geschrapt)	haegebaerthk
Parsijs, Francois	ijprestr	Mahieu, Pieter	pottestraete
Pillaert, Joannes	noortstraete	De Calf, Norbert	gasthuisstr
Van Houcke, Joannes	Schoudemonthk	Smis, Pieter	Werf
Quagebeur, Joseph	hipshk	Deroo, D'h ^r	<u>docteur</u>
Veniere, Jaques	ijpredam coutter	Lebbe, Joannes fs Jacques	casselstr
Adriaen, Pieter	ijpredam coutter	Loones, Joseph	ijprestr
Veniere, Pieter	Vroonhof	Goddaert, Jacobus	Casselstr
(geschrapt)		Verwaerde, Carel	hipshouck
Messelein, Bertin	overdam	Baeij, Mattheus	Vroonhof
Bortier, Carel	haegebaerthk	Bossaert, Pieter	Lijssenthk
Lava, Francois	<u>torrewachter</u>	Rousseau, Jan	casselstr
(geschrapt)		Clabeau, Pieter	Watoustr
Dewulf, Frans	overdam	(geschrapt)	
(geschrapt)		Lebbe, Francois (geschrapt)	groote marckt
D'hulst, Pieter	ijprestraete	Domicent, Joannes	pottestr
Lhermijtte, Bertin	overda m	Truant, Jacobus	haegebaerthk
Debruijne, Pieter	werf	Vijlet, Bertin	ijpredamcoutter
Lazoore, Martinus	haegebaerthk	(bij Bertin Vijlet bijgeschreven: <u>metse</u> <u>naer</u>)	
Polleij, Jacobus	o L v cruyce	Visage, Francois	ypredamcoutter
Verhaeghe, Domenicq	overdam	Van Hove, Hinderijk	leverstr
Snellaert, Pieter	Schoudemonthk	Bollengier, Louis	leverstraete
Capoen, Jan	pottestr	Tollaire, Louis	overdam
(bijgeschreven: <i>Sieck</i>)		Evelie, Pieter	St jans cruyce
Van Duijfhuijs, Carel	ijprestr	(geschrapt en bijgeschreven: <i>dob. emp.</i>)	
Sage, Carel	meessenstr	Derebreu, Frans	watoustr
Bruneel, Francois	Coutter	Bouve, Carel	vroonhof
Spetebroot, Francois	leverstr	Doere, Jacobus	casselstr
Meulenaere, Vi ^a Jacques	meessenstr	Kervel, vi ^a Pieter	overdam
(geschrapt)		Halewijnde, Pieter	leverstr
Wetsteen, vi ^a Louis	hamhk	Rousere, Pieter	Lyssenthk
(geschrapt)		Behaegel, Joannes	casselstraete
Ramault, Joannes	Edewaerthk	(geschrapt)	
(geschrapt)		Boeraeve, Jaques Joannes	oosthouck
Lavaert, vi ^a Jaeques	pottestr	Van Iwaerde, Pieter	Edewaerthk
De Grendel, Pieter	casselstr	Francois	
Dammareij, Louis	beestemart	Bouvet, Jacobus	noordstraete
		De Calf, Pieter	Eeckhouck

Nevejans, Pieter	overdam	Lefevre, Pieter	jprestraete
De Vos, Jacobus	claverstr	Beddelem, Joannes	haegebaerthouck
Kestelyn, Jan	Valckenbergh	Lacroix, Carel	hondtstraete
Pottie, vi ^a Joseph	Schoudemonthk	Coester, Emmanuel	Overdam
Rosseel, Joannes Cornelis	Valckestraetjen	Carton, Ferdinande	pottestraete
Toussaint, Louis	overdam	Delanoiye, Joannes	papestraete
Merlevede, Francois	meesenstr	De Wachter, Anthoine	claverstraete
Lemaire, Jacobus	papestraete	Van Hove, Francois	pottestraete
Lhermijtte, vi ^a Jacques	hamhouck	Legrand, Jacques	Casselstraete
Pittillioen, Jan	leverstraete	Masselis, Francois	papestraete
	<u>metser</u>	Vanderbauwede, Francois	werf
Bauden, Frans	papestraete	Dezillié, Pieter	watoustraete
	<u>wagemaker</u>	Annoot, Jan Baptiste	grote marct
Van Loot, Walrandus	ooststr	Bossaert, S ^r	grote marckt
De Schodt, Jan Baptiste	vroonhof	Beun, Pieter	Eeckhouck
Pijsson, Pieter	claverstr	Billiau, Joseph	pottestraete
Hauwen, Pieter	doodt	(geschrap)	
(geschrap en bijgeschreven: reckhof)		Annoot, Jan Piere, naer Durie, Jan, Casselstr	
Moreij, vi ^a Jan	hellehouck	Dupond, Francois	ijprestraete
van den Ameele, S ^r Jan	overdam	Cortewilde, vi ^a	ijprestraete
Pollevid, Pieter	hamhouck	Quagebeur, Jacobus	trommelaerstraetje
Bauden, Mattheij	pottestr	** Bruijne, Francois	watoustraete
Desmadrijl, Joseph	grote marct	De Smet, Joannes (geschr.)	grote marckt
Kieken, Jan	meessenstr	Beddelem, Francois	hellehouck
Waeghemaeker, Ignaes	casselstr	Koker, Jan	noortstraete
Pannekoucke, Jan	noortstr	Berghe, Jan Van den	werf
Maes, Pieter	St jans cruijce	Roije, Joseph	leverstraete
Voorde	bij t'cappelken	(geschrap)	
De Man, Jacobus Frans	hellehk	Devos, d'h ^r	overdam
Lahaulche, Pieter	Lijssenthk	Vercamer, Jacobus	meessenstr
Tolleire, Jan	overdam	Sengier, Carel Bartholo-	hamhouck
(geschrap)		meus	
Hennein, Jacobus	hagegaerthk	Boeraeve, Corneil	hellehouck
Kestier, Jan Baptiste	Noordstraete		
Luijse, Pieter Jacobus	hamhouck	De queeker, <u>backer</u>	gasthuijs straete
Flahau, Francois	overdam	Verhaeghe, Ignaes	Eeckhouck
(geschrap)		Faes, Vi ^a Jan	hamhouck
Lemoine, vi ^a Joannes	noortstraete	Lemaire, <u>commis</u>	
Bailliu, Philippe	Edewaerthouck	Fontaine, Vincent	Casselstraete
Surgeau, Louis	Lijssenthouck	(geschrap)	
Metsu, Carel	casselstraete	Nison, Augustin	noortstraete
Febvre, Joannes	casselstr	Cornette, J. B.	Schoudemonthk
Bijser, Joseph	hipshouck	De Graeve, Pieter Ju ^{or}	gasthuijs straete
(geschrap)		De Bergh, Ferdinande	Casselstraete
Van Renijnghe, Joannes	casselstr	de Baenst, d'heer	grote marckt
Sisseau, Louis	Edewaerthk	Gombert, Pieter	oosthouck
Lava, Eugenius	Casselstraete	Taffin, Carel	peperstraete
(geschrap)		Backer, Joannes	Eeckhouck
Veniere, Francois	<u>wagemacker</u>		<u>houtvelder</u>
Catterijke, Jacobus	watoustraete	Aberland, Ignaes	gasthuijsstraete
(bijgeschreven: modo Verheule Frans)		Lahaije, Jan Baptiste	Eeckhouck
Maerten Thomas	Schoudemonthk	Van Gilven, Pieter	hondtstraete
Corte, Jan Ju ^{or}	Casselstraet	Heijman, Jacobus	Casselstraete
De Raedt, Ferdinande	meessenstr	Adriaen, Pieter	jpredamcutter
Buldeel, Jacobus	Schoudemonthk	Speerlaeken, Kijnderen	ijpredam cutter
Pittillioen, Philippe	pottestraete	Struije, Jan Ba ptiste	hagebaerthk
Permeke, Ferdinande	casselstraete	Stove, Jacobus	pottestraete
Dehaeze, Philippe	leverstr	Christiaen, Jan	pottestraete
Denijs, Audemarus Frans	Schoudemonthk	Devos, Carel	noortstraete
Pittillioen, Corneil	leverstraete	Provo, Joseph	Wipperhk
Hauwen, Eugenius	Casselstraete	Masselis, <u>jonckvrauwe</u>	ijpredamcutter
Lemoine, vi ^a Pieter	ijprestraete	Ramault, Pieter	trommelaerstr
Bouleangier, Philippe	grote mart	Selos, Pieter	leverstraete
De Raet, Pieter	hagebaerthouck	Hostu, Joseph	watoustraete
Cousin, Joseph	casselstraete	(geschrap)	

De Puijdt, Ignaes	haegebaerthk	Pladijs, Pieter	papestraete
Vercamer, Francoiste	leverstraete	Vergeele, Pieter Ju ^{or}	Werf
Kokelaere, Jan Bap	Eeckhouck	Kestelijn, Vincent	Eeckhouck
Pittillioen, Joseph	ijprestraete	Bocqueij, Jan	hagebaerthouck
Boone, Francois	hellehouck	Couvreur, Joseph	leverstr
Bruneel, Pieter	overdam	Haberland, Joseph	Vlamijnckstraete
Pouchele, Joseph	Werf	De Quid, Jan	???
(geschrapt)		(geschrapt)	
Verhaeghe, Augustin	casselstr	Gailliaerde, Frans	Watoustr
	<u>waghemaeker</u>	Van de Broucke, d'h ^r	groote marct
Maerten, ...	pottestraete	Messelin, Vi ^a S ^r	gasthuijs straete
(bijgeschreven: met vi ^a Withouck)		Blanckaert, Jan	overdam
Lemoine, Keijser	Watoustraete	Ballein, Vidastus	casselstr
(geschrapt)		Depuijd, Jacobus Nicolais	hipshouck
Bouchie, Carel	Valcke Straetjen	Crousel, Louis	papestraete
Lefaire, Guillaume	peperstraete	Clerq, Jacobus	peperstr
(geschrapt)		Hollevoet, Jan d'oude	
Room, Aernout	pottestraete	Mattheij (?), Hubert (?)	???
Cnockaert, Pieter	peselhouck	(geschrapt)	
Labbé, S ^r	<u>cherurgin</u>	Kockenpoo (<i>convoier</i>)	Watoustraete
		Speerlaeken, Eugenius	casselstr
Lacante, Carel	haegebaerthk	Candaele, Pieter	pottestr
De Rudder, Jan	werf	Bruneel, Joseph	overdam
Leupe, Kijnderen	meessenstraete	Van Steene, Pieter Jacobus	peselhouck
Kijon, Ferdinande	noortstraete	Verborgh, Thomas	
Gille, Jan Baptiste	casselstraete	Bocquet, Joannes	haegebaerthk
Van Steene, Jacobus	peselhouck	(geschrapt)	
(geschrapt)		Montenberghe, Andries	Lyssenthouck
Room, Jaques	Edewaerthouck	Meersseman, Jan	Eeckhouck
Plantefevre, Joannes	papestraete	Bruneel, Joseph	Eeckhouck
Lazoore, Andries	Edewaerthk	Degrave, Pieter	Werf
De Bruijne, Pieter	peselhouck	Venant, Jacobus	casselstr
(bijgeschreven: <i>niet vyndelyck</i>)		Dekoker, Joseph	pottestraete
Haustu, Jan	Watoustr	Riem, Bertin	papestraete
Verhaeghe, Jacques	pottestraete	Degroote, Jacobus	casselstraete
Rosseij, Pieter	hellehouck	Dondaine, Pieter	meessenstr
Laevaert, Joseph	casselstraete	Milleville, Francois	papestraete
D'haene, Jacobus	overdam	Slosse, Martinus	Lijssenthouck
Rouseré, Geroen	casselstraete	Wicker, Domenicq	
Teggel, Jan	meessen str	Clarebout, Francois	ijprestraete
(geschrapt en vervangen door:)		Snellaert, Carel	overdam
Goemaere, Jan	pottestr	Bril, Pieter	leverstraete
Brunaert, Pieter	Valcke straetjen	(geschrapt)	
Verlinde, vi ^a	Watoustraete	Kesteman, Joseph	papestraete
Steenkiste, Carel	Watoustraete	(bijgeschreven: <i>oud van jaeren</i>)	
Rijspoort, Philippe	eekhouck	Schabaillie, <u>Brauwer</u>	pottestraete
Duijtschaeve, Jacobus	<u>molenaere</u>	(bijgeschreven: <i>convoeijt</i>)	
Gelaer, Baptiste	overdam	Van de Lanotte, Pieter	Watoustraete
De Clerq, vi ^a Pieter	meessenstraete	Smagge, Joannes	Vlamijnckstraete
Verhaeghe, Jacobus	leverstraete	(bijgeschreven: <i>doodt</i>)	
Boone, Joseph	hamhk	Benault, Jacobus	casselstr
Gailliaerde, Michiel	hipshouck	(bijgeschreven: <i>oud van jaeren</i>)	
Deraedt, vi ^a Jan	hagebaerthk	Van Oost, Pieter Jacobus	hellehouck
(bijgeschreven: <i>inpotent</i>)		(bijgeschreven: woonende tot Woesten)	
Lhermijtte, Jan Bap ^{te}	Edewaerthk	Flahault, Pieter	haegebaerthouck
Cottreel, Francois Joseph	Lijssenthouck	Labare, Francois	werf
Rossé, <u>docteur</u> Jaques		Gossart, Bertin	overdam
(geschrapt en vervangen door:)		Devei, Jan	
Arnoult, Pieter	Eeckhouck	Benoot, Francois	
Gadt, Pieter	overdam	(geschrapt en vervangen door:)	
Mahieu, Joannes	claverstr	Boeijjs, Hendryck	Gasthuijsstraete
Vermeulen, Pieter Francois	ijprestraete	Bonte, S ^r Jan Baptiste	noortstraete
van Renijnghe, d'heer	gasthuijsstraete	Hervein, Ferdinande	papestraete
Waijenburg, Grijstomus	casselstr	Snellaert, Carel	overdam

Hervein, Louis	leverstraete	Grijse, Guillaume	Oosthouck
Sansen, Kijnderen	gasthuijs straete	<u>Wagemaker</u>	
Merlevede, Innocentius	<u>Stad Baes</u>	Ramault, Joannes	oosthouck
Parmentier, Carel	pottestr	(bijgeschreven: <i>op convoij</i>)	
Ramault, Jacques	noortstraete	Castele, Jacobus	oosthouck
De Drije, Pieter Bertinus	hipshouck	(geschrapt)	
Huijghe, Jacobus	couter	Pinceele, Pieter, <u>dienstbode</u>	oosthouck
Haezewijnde, Albertus	overdam		
Deroo, Louis	Peselhouch	De Rudder, Joannes	hipshouck
Verhaeghe, Michiel	peselhouch	(geschrapt)	
Verhaeghe, Pieter	peselhouch	Verbauwe, Francois	hipshouck
Sohier, Baptiste	peselhouch	Rackelboom, Philippe	hipshouck
Brunneel, C..	pottestraete	Labaere, Pieter	hipshouck
<u>schoenmacker</u>		Borteel, Pieter	hipshouck
Deraedt, Ignaes	Lijssenthouck	Bruneel, Joseph	hipshouck
De Bert, Joannes	Edewaerthk	Demol, Pieter	hipshouck
Huyghe, Jacobus	Wipperhouck	Beke, Pieter	hipshouck
(geschrapt)		Lasore, Pieter	hipshouck
Engelaere, Joseph	Lyssenthk	Top, Joannes	hipshouck
Quaghebeur, ???	Schoudemthk	Simoen, Francois	hipshouck
(geschrapt)		Voorde, Andries	hipshouck
De Raedt, Ignaes	Lyssenthk	Hoecke, Joannes	hipshouck
(geschrapt en vervangen door:)		Graeve, Engel	hipshouck
Pannekouke, Pieter	casselstr	Pittillioen, Carolus	Lijssenthouck
Spetebroot, Leonardus	meessestraete	Kamerlijnck, Jacobus	Lijssenthouck
Ram, Jan Jacobus	hellehouck	Gomber, Pieter	Lijssenthouck
<u>wagemakerr</u>		Angloeij, Joseph	Lijssenthouck
Zelos, Joannes Jun		Weens, Joseph	Lijssenthouck
Huyghebaert Joseph		Mahieu, Anthonius	Lijssenthouck
Du Pond, Pieter	St Jans cruijce	Sohier, Pieter	Lijssenthouck
Lermytte, Pieter,	Pottestraete	Milleville, Philippe	Lijssenthouck
Beheyt, Eugenius	valkestraete	Uzeel, Francois	Lijssenthouck
Minoot, Vi ^a ...	noortstraete	Allewaert, Carolus	Lijssenthouck
Quaagebeur, Pieter Nicolais		De Quidt, Jacques	Lijssenthouck
Devos, Lucas	Watoustraete	(geschrapt)	
Halfmaerten, Pieter	pottestraete	De Quidt (?), Joseph	Lijssenthouck
(bijgeschreven: immers hamhouck)		(geschrapt)	
Halfmaerten, Carel	pottestraete	Couttreel, Frans	Lijssenthouck
Betaeije,	Vlamijnckstraete	(geschrapt en bijgeschreven: staende hier voren)	
(geschrapt)		Flaho, Pieter	Lijssenthouck
Meesseman,	Watoustraete	Engelaere, Pieter	Lijssenthouck
(geschrapt)		Rouseré, Francois	Lijssenthouck
Lermyte, Louis	Lyssenthouck	Van Peene, Jacobus	Lijssenthouck
(bijgeschreven: by Crommen boom)		Van Peene, Francois	Lijssenthouck
Verbrugge, Joannes	<u>Den Baes in den</u>	Bulteel, Ferdinande	Lijssenthouck
	<u>Engel</u>	Wijnkel, Albertus	Lijssenthouck
Ballein, Carel	haegebaerthouck	Losie, Nicolais	Hamhouck
(geschrapt)		Lermyte, De weduwe Ja-	Hamhouck
Camerlijnck, Carel	Lyssenthouck	cobus	
(geschrapt)		Voorde, Jan	Hamhouck
Clabeau, Pieter	Watoustraete	Benaut, Francois	Hamhouck
Crock, Pieter	hipshouck, doodt	Byser, Jacobus	Hamhouck
Rackelboom, Joannes	hipshouck	Beernaert, Pieter	Coppennolle
Vercamer, Pieter	hipshouck	Blankaert, Pieter	Coppennolle
Coornaert, Pieter	hipshouck	Billiau, Pieter	Hamhouck
Derie, Joannes	hipshouck	Le Roye, Francois	Hamhouck
Bonaert, Joannes	hipshouck	(bijgeschreven: <i>sieck</i>)	
Doucij, Jacobus	hipshouck	Huijghebaert, De weduwe	Hamhouck
Crock, Francois	hipshouck	Brene, Ignaes	Hamhouck
Vergeele, Joannes	hipshk, <u>metseenaere</u>	Delboo, Bertinus	Hamhouck
Meeze, Joannes	hamhouck	Bouhout, Pieter	Eduaerthouck?
Rubben, Mathijs	hamhouck	Laroye, Pieter	id
Van Dooren, Pieter	hamhouck	Adriaen, Jan	id
Halfmaerten, Carolus	hamhouck	Truant, Pieter	id

Hove, Pieter Van	hamhouck	Tacquet, Jacques	Eduaerthouck?
Scherrier, Carolus	hamhouck	Decherf, Jacques	id
Billiau, Joannes	hamhouck	Huyghe, Jacobus	id
Delanghe, Pieter, soone	hamhouck	Verhulst, Andries	id
Billiau, Joannes Bap ^{te}	hamhouck	Techel, Pieter	id
De Turck, Jacobus	hamhouck	Dubuis, Nicolais	id
(bijgeschreven: <i>pionnier in de boomen</i>)		Sateley, Martinus	id
Veniere, Jacobus	hamhouck	Raekelboom, Matheus	id
(bijgeschreven: <i>sieck</i>)		Vlamynck, Francois	id
Papegaeij, Francois	hamhouck	Bruyne, Jacobus	id
(bijgeschreven: <i>uijtgesteld</i>)		Rouseré, Pieter	id
Van Dooren, Franciscus	hamhouck	Bortier, Pieter	id
Papegaeij, Jan	hamhouck	Delbaere, Francois	id
De Backer, Joannes	hamhouck	Techel, Carolus	id
Speerlaeken, Bertinus	hamhouck	Hauwen, Pieter	id
Speerlaeken, De weduwe	hamhouck	Rosseij, Andries	id
Castele, Jacobus	oosthouck	Almon, Joseph	id
Ramot, Joannes	oosthouck	Bogaert, Pieter	id
Degroote, Jacobus	Casselstraete	Couwet, Jan	id
(geschrapt)		Room, Joannes	id
Beeusaert, Pieter Jacobus	Eduaerthouck	Gruwier, Jan	id
Billiau, Vi ^a Joannes Mar-	Eduaerthouck	Schilder, Joseph	id
tinus		Lorios, Victor	id
Room, Vi ^a , Joannes	Eduaerthouck	Marmuyse, Jacobus	id
		Pannekouke Cornil	id
		Puydt, Ignatius	id
		Wickaert, Jan	id
		Permeke, Francois	id
		Voorde, Nicolais	id
		Wydoet, Pieter	id
		Beke, Jan	id
		Debert, Jan	id
		Taluwe, Pieter Joannes	id
		Lasore, Andries	id

- * hier moest komen: Scherpereel, Jan : leverstraete
- ** hier ontbreekt: Hamtpoorter : valckeStraetje

Op 18 messidor van het jaar II van de Franse Republiek kreeg het stadsbestuur van Poperinge een brief met een morbide aanhef :



“Le représentant du peuple, Richard, près de l’armée de Sambre et Meuse” benadrukte dat de nieuw veroverde gebieden ASAP dienden geconsolideerd te worden: “les plus grands moyens” dienden ingezet om de linie van de Leie tot aan de zee te brengen “dans l’état de défense le plus respectable” De nodige mankracht diende geleverd te worden door de bewoners van de streek; daarom moest het magistratuur binnen de 24 uur de inwoners uit de stad kunnen leveren, en binnen de drie dagen de mannen uit “l’étendue de leur territoire”.

Een schrijven van 23 Thermidor specificceert dat jongens onder de 18 jaar en grijsaards niet gewenst zijn; “des hommes forts et accoutumés au travail”, die hebben ze nodig. Om de 10 dagen (une décade, een week volgens de republikeinse tijdrekening) zullen ze afgelost worden, op voorwaarde dat de nieuwe lichte al aan het werk is. Zonder schriftelijke toestemming mogen ze het werk niet verlaten, noch zullen ze hun bezoldiging ontvangen.

De Poperingenaren muntten niet uit in ijver, daar in Ieper. Niet te verwonderen, na de plundering van 1793, die door de republikeinen als een “vrijwillige bijdrage” aan de Republiek beschouwd werd... “Wij hebben al gegeven” zullen onze voorouders gedacht hebben.

Al op 12 Fructidor van het Jaar II van de Republiek, “Une et Indivisible”, kreeg het stadsbestuur van Poperinge een brief van Lauwereyns, chef van de Genie aan de Ieperse vestingswerken, waarin die zijn

beklag deed over “l'inactivité des pionniers de votre commune, (..) la legereté avec laquelle ils désertent leurs ateliers a chaqu'instant soit pour s'en retourner chés vous sans permission soit pour d'autres causes”. Zelfs de plaatscommandant van Ieper, brigadegeneraal Ganier, bemoeit zich met de zaak. Op diezelfde datum wordt aan de “Maire et officiers Municipaux de la paroisse Saint Bertin de poperingue” een bericht overgemaakt. Daarin dreigt de hoge officier dat de deserteurs zullen opgespoord worden en gestuurd “dans l'interieur pour être jugés par le tribunal révolutionnaire comme ennemis de la République Française” (en in dat thuisland werkte de guillotine die dagen op volle toeren..) En hij voegt er fijntjes aan toe dat ook eenzelfde lot beschoren is aan “les Municipaux qui ne feront pas leur devoir pour forcer les pionniers a se rendre aux travaux”

Er moesten zelfs huzaren ingezet worden, om ons mannenvolk naar Ieper te begeleiden.

Ook wagens en de nodige trekpaarden werden gevorderd. De lijsten van de landbouwers (en een brouwer) zijn in dezelfde bundel terug te vinden.

Bezetters gebruiken de nieuw veroverde gebieden als wingewest. Door opeisingen verplichten ze de onderworpen bevolking in de noden van de overweldiger te voorzien. De Franse revolutionairen hadden blijkbaar al wat ervaring ter zake: op 13 messidor van het Jaar 2 (1 juni 1794) lieten ze van uit Rijsel het volgende weten: “*Nous membres composant l'agence du commerce et approvisionnement , Etablis par l'arrêté du Comité de Salut Publicq près d'armée du Nord et des Ardennes, avons nommé le Citoyen Caesar Joseph Pinchon notre préposé pour l'extraction en pays conquis des objets de commerce, agriculture, Science et arts, autorisons ledit Citoyen a se porter partout ou il sera necessaire pour executer sa mission..*” Het woordje *extraction* heeft een wrange bijmaak: men heeft het over het winnen van steenkool, maar ook over het uittrekken van tanden. Het Comité voor het Algemeen Welzijn (what's in a name?) gaf Pinchon dus carte blanche om alles wat dienstbaar kon zijn weg te slepen. Het stadsbestuur moest lijsten opmaken waarin per straat de winkeliers en neringdoeners opgetekend werden. Kwestie van goed te weten waar ze de mosterd moesten halen..

Een doem voor onze voorvaderen, voor ons een interessante aanvullende informatie over het straatbeeld in onze stad op het einde van de 18 eeuw. Elk nadeel heb zijn voordeel..

Sur la (sic) marché

ns (?) bard	marchand de molin (watermolen van het Gervelgat?)
f daras	marchand de galées
J van der cruijse	chapillier
vidua biser	marchande de panne
L van reninge	bollengier (boulanger: bakker)
P B Lava	marchand de sayette
f hughebaert	marchand de chapeaux
F Depuid	marchand de papier tentre (?)
p.h. Bolliangier	chadronnier (chaudronnier: plaatslager, ketellapper)

couté (sic) du nord du marché

J. questroij	peruquier
g. vraege	saftier (safetier: schoenmaker)
f Lebbe	bollengier
vidua R de smid	filtier
J van den Bussche	bracheur (brasseur: brouwer)
vidua debats	pottier
L.Berat	pottier

rue de soi nord

pieter vraege	Marchand de tabac
J dupon	marchand de fago (?) et de beure
M rooms	tanneur
C van reninge	filtier
vidua fockedey	marchande de tabac et luie
f Bolliangier	bracheur
P vanden ameele	bracheur

westzyde

Spetebroot	Marchand de épicier
P. marquis	Bollengier
Barbera Clare	épicier

gasthuijs straete

brouwers

L. Messelyn

pr Lannoije

waarschijnlijk lagen deze brouwerijen aan de noordkant van de straat, omdat daar achter de huizen de Bommelaarsbeek loopt, die het nodige water kon leveren

vleeschhousers

joannes Willems

Bernard De breu

backers

joseph Sacré

h^c Soetemon

negotianten

Bondue

baecker

graeve

pr Laurein

Delbaere

anne Lebbe

Vermeijke

Pottestraete

brouwers

J Schabaillie

negotianten

Brat

L Lebbe

j stoove

Paepestraete

vleeschhousers

Carpentier

pr Brat

negotianten

Vi^a Wilsoet

L.Cruisel

Petit Marché à gauche

jean hauwen

marchand de laine

philippe braemen

filtier

Michel vangewen

marchand de morue (vishandelaar? Morue= kabeljauw)

jean vandenbroucke

marchand de cordes

jean brunoogen

boulangier

bertin decosterbouché (boucher: slager)

anne therese vandebroucke

epicière

isidore wallart

epicier et tabac

genevieve harssen

md de toile

pierre veniere

mannelier et épicier

Rue du filet à gauche

francois lebbe

épicier

pierre grijson

mercier

rue du flament à gauche

anne clare femerick

md de toile

Louis Lava

epicier

onse vrouwe cruyce

suydsyde

petrus useel

beenhouwer

noordsyde

jacobus polley

schupwinkel

overdamstraete

suyd-oost

Ludovicus bryde

backer

vidua vanden ameele

brouweresse

bertinus lermite

schupwinkel

noord-west

Ludovicus courtecuice

schupwinkel

catharina duchateau

schupwinkel

joannes lervin

petrus de hond

beenhouwer

jacobus beyaert

backer

Casselstraete

suyd-oost	josephus de clercq	schupwinkel
	gisostumus waeijenburg	schupwinkel
noord-west	joannes van reninge	beenhouwer
	ferdinandus Spins (?)	backer
	joannes nolet	beenhouwer
	philippus de la fonteyne	backer en schupwinkel
	de vrouwe van petrus vercruijce	beenhouweresse
	petrus colaert	schupwinkel

iperstraete

zuydt	pr. vermeulen	backer
	pr. Quaegebeur	brouwer
	danneel	negociant
	Lemoine	bakker
	joseph van oost	neg ^t
	Berten Keyon	neg ^t
	Poulin (?)	bakker
noort	Vi van Renynghe	beenhouwer
	dochter Bolleangier	neg ^t
	jaques monteyne	neg ^t
	francois Veijon	neg ^t
zuydt	Coutteel	brauwer

Schale s

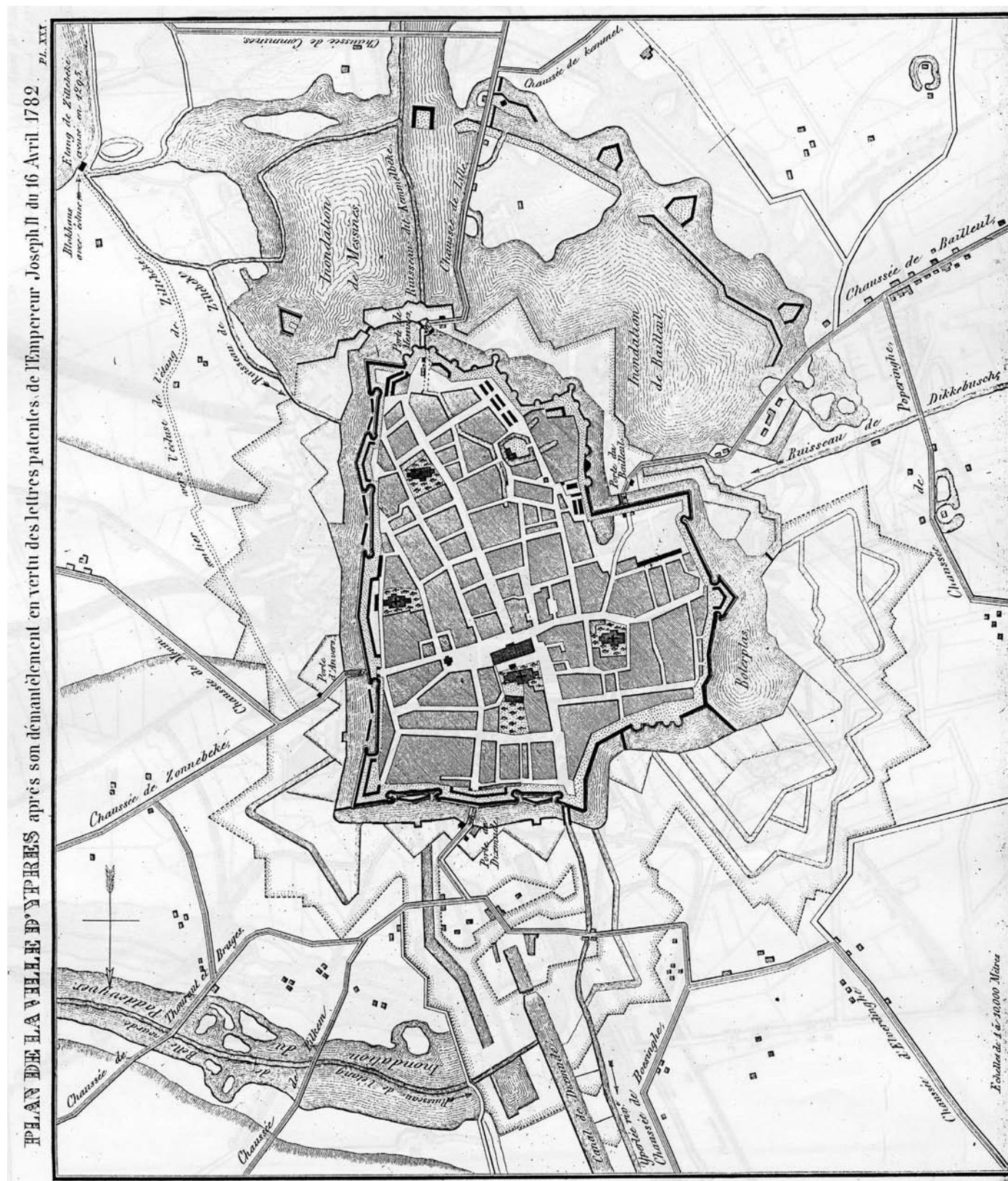
zuydt	pr. Heron	bakker
noort	hendericus Simoen	beenhouwer
	Joseph Spilliaert	neg ^t
	kinderen sperlaeken	neg ^t
	v ^a van reninghe	beenhouwer
	Jacques hammeele	brauwer
	francois Sperlaeken	neg ^t

Watou Straete

voorstraete, west	Jacobus Willier	bakker
	Joannes Bonte	brouwer
	Michiel Scherpereel	negotiant
	Marie Counel(?) Bernaert	negotiant
	Augustin Tisson	negotiant
	J.C. Villet	negotiant
noort	Pieter Schonnaert	negotiant
	Philippe Vandenbrouck	negotiant
suyt	Carolus Lemoines	negotiant
	Joannes houte	negotiant
	Pieter Bailleul	negotiant
	Joannes Cossein	negotiant
	Joannes hasynck (?)	negotiant
	Joannes houdoor	negotiant
	W. Vanhouwer	negotiant
	J.B. Kestier	negotiant
	Anna Lorins	negotiant
	hubertus houstermaertebacker	
voorstraete, suyt	Weduwe Lamoinen	backer
	Joseph van ameele	beenhouwer

Paul-Johan Desegher

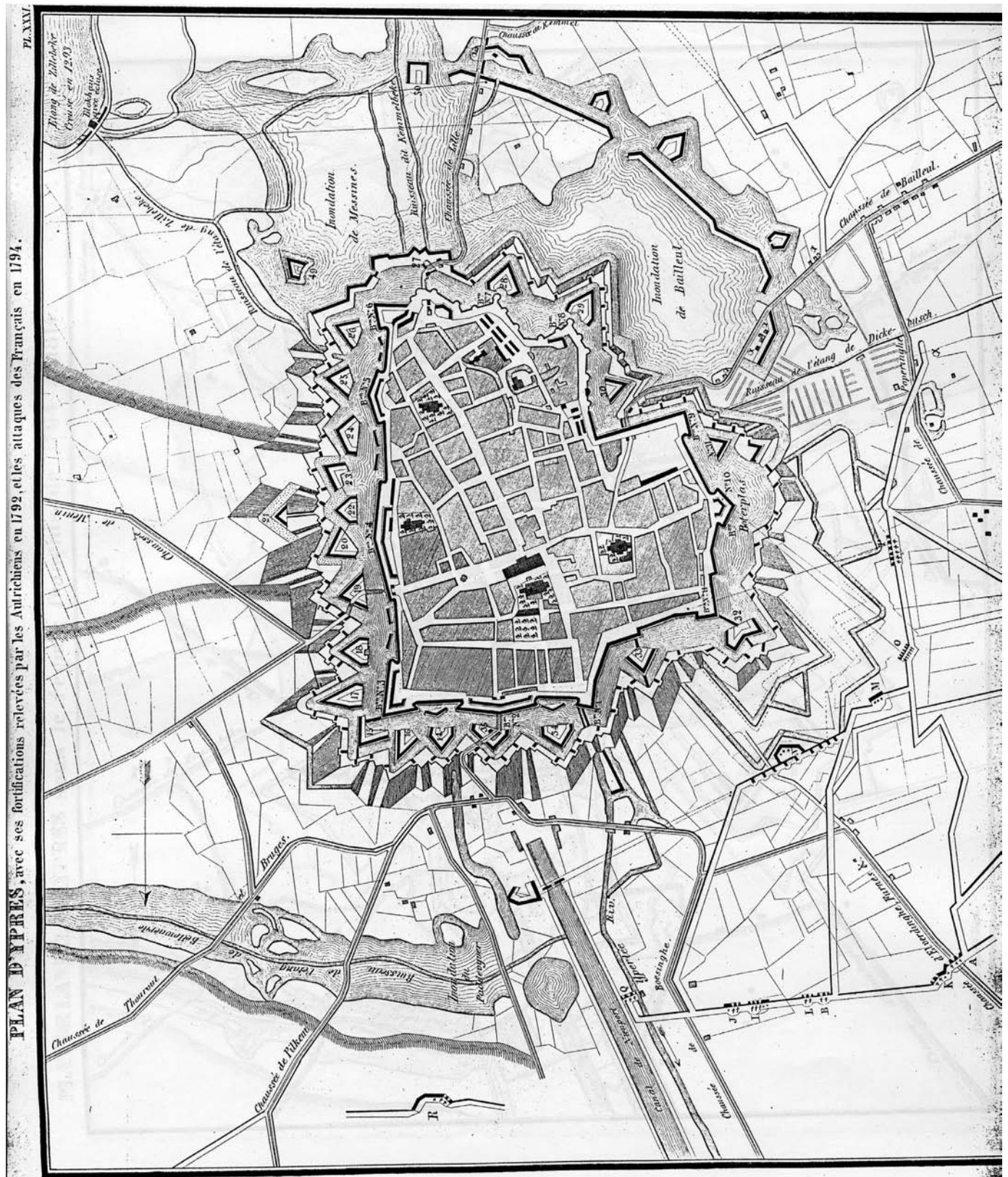
Na de veroveringsoorlogen van Lodewijk XIV wilde de Republiek van de Verenigde Provinciën haar zuidflank – door een ver vooruitgeschoven linie, in de Zuidelijke (Oostrijkse) Nederlanden – veilig stellen. Op 15 november 1715 bedongen de Hollanders het Barrièretractaat: ze mochten garnizoenen leggen in de versterkte plaatsen Namen, Doornik, Menen, Waasten, Ieper, de Knocke, Veurne en (deels ook) Dendermonde. Om dit mogelijk te maken diende onze bevolking jaarlijks gigantische sommen op te hoesten... Het mocht niet baten. In 1744 moest vestingstad Ieper zich overgeven aan de troepen van de Franse koning Lodewijk XV. Toen die begin 1749 weer vertrokken, hadden ze een deel van de versterkingen, o.a. de hoornwerken van Belle en Elverdinge ontmanteld.



Keizer Jozef II van Oostenrijk wilde het Barrièretractaat laten annuleren. Hij zag zijn kans schoon toen de Bataafse Republiek de handen vol had in een oorlog met Engeland voor de hegemonie ter zee. De Hollandse soldaten werden vervangen door Oostenrijkse. De keizer-koster ging nog een stap verder: in 1782 nam hij maatregelen om de buitenste vestingslinie te laten afbreken.

Toen de Franse Revolutionaire generaals het plan opvatten om hun nieuw veroverde gewesten te consolideren met een linie van versterkingen van de zee tot de Leie, moesten de gesloopte fortificaties weer opgericht worden...

En daar passen onze pioniers in het geheel. Op hun kloefen, met hun schuppen, piochen en pupegalen.



Meuk è kjè etwat verteln

Het schoolmeestertje wil bij dezen enkele woorden toelichten

Draad van Ariadne: Ariadne heeft volgens de mythe de held Theseus helpen ontsnappen uit het labyrint. Ze gaf hem een zwaard om de Minotaurus te doden en een kluwen wol. De wollen draad moest hij bij de ingang vastmaken afwikkelen terwijl hij het labyrint binnenging. Zo kon hij de terugweg vinden.

De draad bijhouden als verteller – ook als lezer van moeilijke literatuur – is niet zo'n makkelijke opdracht.

Heuristische discipline: Een Griekse stam met de betekenis van ontdekken. De discipline, het wetenschappelijk bepaalde gedrag waarmee men lerend speurt, problemen oplost, via het uitspitten van mogelijke oplossingen, onbegane wegen, geijkte technieken, maar ook via zelf beproefde stellingen die men in alle details uittest en naar de mogelijke oplossingen afweegt.

Immaterieel erfgoed: Op het platform van het ministeriële en gouvernementele beleid maakt men in de teksten vaak onderscheid tussen materieel erfgoed (driedimensionale stukken) en immaterieel erfgoed (getuigenissen en verhalen die circuleren, waar vertellers en schrijvers mee bezig zijn).

Infotainment: Hiermee gebruiken we een neologisme (nieuw ontstaan woord) dat de nadruk legt op het entertainment, het amusementsgehalte en showgehalte van een evenement, gecombineerd met de onderwijzende of instructieve waarde van de 'act'. Zeg maar de toegift aan de economische en lucratieve (winstgehalte) waarde van wat nu hoort.

Moniale: Een moniale is het vrouwelijke voor monnik. Een monnik hoort in een abdij, heeft eeuwige geloften afgelegd en vertoeft al naargelang van de orde afzonderlijk (monos=alleen) of in broederlijke gemeenschap, biddend en werkend, in een gesloten klooster.

Mycelium: Ondergronds netwerk van alle draden van een schimmel. Het wordt vaak gebruikt als beeld voor verdoken, tersluiks gebruikte bron van inspiratie. Het beeld kan ook verwijzen naar niet door iedereen geziene invloeden van verval (cf. kabouters = jeugdstrekking na de Provos in Nederland)

Parahistorische velden: Hier cryptische (raadselachtige) omschrijving van de heemkringen en verenigingen van gidsen en/of (would-be) historici.

Tussentijds rapport

Vertellers worden weldra professioneel. Straks. ?

Dat hangt natuurlijk af van de kwaliteit van de afgestudeerden en de vraag naar een hoger academisch platform. Maar het zit in de lift.

Als pseudohistoricus zijn we uiteraard gelukkig met de popularisering en de democratisering van de geschreven wijsheden. Al moet er onmiddellijk worden aan toegevoegd dat een 'ietsepietsie' heuristische discipline, zeg maar kritische zin, het academisch gehalte zou verhogen. In het Vlaams gezegd: vaak zouden we toch graag hebben dat de man met de pet ook iets meer te weten komt dan wat toch al in vele boeken te lezen staat. De vertellersgilde mag geen kabouterploeg zijn die enkel leeft op het mycelium van de altijd overgeschreven (lees aangedikte) kennis van de klerken van de vorige eeuwen. Op het gevaar af het zoveelste 'onttroond' verhaal te brengen presenteren we één van de mogelijkheden.

Het geheimzinnig beeld

De context

We willen hier uitpakken met een bekend en bevraagd thema

O ja, nog dit vooraf. De hemel behoeft ons van de eeuwige oorlogswind die over de parahistorische velden waait. Iedere poging om het collectief geheugen te verrijken, waar die ook vandaan komt, is mooi meegenomen. Als de al genoemde Jan met de pet een verhaal kent van Oma van den Middenste Doorn, waarom niet? En als Jan zonder pet een briefje gevonden heeft van een oude oom uit Canada die bedenkingen heeft over gebeurtenissen uit de 19de eeuw, voor de draad ermee! Met of zonder pet, met baret en toog of zonder al die tekenen der waardigheid, vertellingen 'die echt gebeurd zijn', daar moeten we het tenslotte mee doen. Inderdaad ze hebben er ministerieel zelfs een woord voor gevonden: immaterieel erfgoed.

Verhalen zijn er altijd geweest

Alleen moet het ons van het hart. De verhalen zelf, het fenomeen, dat bestond toch al. Wie herinnert zich niet de enthousiaste schoolmeester die in zijn geschiedenisles vertelde van Jan Breydel en het Vlaamse heir dat pal stond op de Groeningekouter? De Witte zette de verhalen om in – voor hem - echte slachtvelden. En hebben we zelf de Karl May-verhalen niet nagedroomd: het wilde westen en “den goeën” die altijd overwon.

Terzake...

Alle verhalen rond het beeldje in de oostgevel van de Sint-Bertinuskerk zullen we niet allemaal voor de zoveelste keer aan het papier toevertrouwen. We nemen afstand van het verleden. Wat zeggen/schrijven we nu? ‘Afstand nemen van het verleden’. Terwijl we voortdurend de historiciteit tot de eer van altaren verheffen, durven we schrijven dat we het verleden aan de kant zetten.

Een ‘goede verstaander’ ziet twee ‘etages’. We willen hier onderlijnen dat we niet mee doen aan de “aloude weg der bozen: de concurrentie”. We werden de vraag gesteld “wie prijkt daar hoog in de kerkgevel?” en we zijn op speurtocht getrokken. En we gaan er bij dezen op in. Wat kan erover worden gezegd? Wat is betwifelbaar? Welke richting is er bekend en welk onderzoek recent verricht? Wat zou kunnen?

Geschiedenis

Dat beeldje in de gevel van Sint-Bertinuskerk staat inderdaad zo hoog dat er al allerlei tuigen aan te pas zijn gekomen om het op een deftige manier te fotograferen. Het is dus niet vreemd dat men gemakkelijk de rede-nering opbouwt: het was te hoog voor de geuzen. Voor de vos waren de druiven ook niet rijp als ze te hoog hingen. Het heeft m.a.w. de beeldenstorm overleefd. Tot daar! Als het van voor de Beeldenstorm is dan moet het die overleefd hebben... Wee dus degenen die dit verhaal wreken.

Beeldenstorm

Maar met die (beelden)stormvertelling is wel wat stof tot infotainment. In schoon Vlaams: dat verhaal is spek naar ieders bek. Alle mogelijke franjes van Jan Daten, die er bij kan geweest zijn en die vele anderen waarvan je de namen in de boeken van vriend Johan Decavele kunt vinden. Daar is een nieuw stormverhaal mee te breien. Het wordt zelfs uitdagend interessant als je de pastoor van Onze Lieve Vrouw (van toen) zou laten optreden, die zelf eerder “nieuw-gezind” was en – tussen haakjes – later deken der christenheid werd... Maar dat straatje moet nog grondiger uitgezocht worden.

Beeld van wie?

Maar ‘k zou vertellen over wie in dat beeldje wordt voorgesteld.

Ik kan je niet meenemen tot bij het beeld. Ik kan er je zelfs geen precieze afbeelding van doorgeven. De meeste waarnemers stonden naar de hemel te staren. Er kwam alleen geen engel... . Er zijn enkel mensen al dichterbij geweest. Met de brandweperladder. Zelfs professoren... Maar die hebben geen uitsluitsel gegeven. Dat schrijf ik er graag bij. Als verteller had ik natuurlijk liever gezegd dat ik het weet. En dat al wat ik zeg de waarheid is.. en dat hier ‘dé enige waarheid aan de wereld wordt kond gedaan’.

Vrouw met een sleutel

De gangbare mening is – de visu – van degene die er dichterbij zijn geweest, dat het gaat om (wellicht) een vrouwspersoon (een moniale) met een sleutel.

Dat maakt het al wat moeilijker. Inderdaad Petrus, de eerste paus, die kreeg naar de evangelische uitspraak, de sleutels van het Rijk der hemelen. Vandaar dat de sleutels nu nog altijd hangen onder het schild van de paus. Maar vrouwelijke heiligen¹ met een sleutel? Noch Timmers, noch Jo en Alfons Claes vernoemen een vrouw met een sleutel. Omdat het aan de gevel van een kerk is moeten we toch zoeken bij de Sancti. Alle fantasie ten spijt. Sleutels van de kuisheidsgordel waren in het bezit van de man. Een unieke franje voor de verhaalcultuur? Of waag ik me hier weer op het pad van een discipline die ik niet academisch beheers? Dus: schoenmaker blijf bij je leest. Of: schoolmeestertje, denk nu niet dat je alle wijsheid in pacht hebt. Buiten de enkel Franstalige autoriteiten die naar eigen streekheiligen wijzen, zijn de sporen zeldzaam.

Of toch geen vrouw

Een andere inkleding van het verhaal zou kunnen fantaseren over de kledij van Petrus, die dan toch een toga zou kunnen geweest zijn. En de haartooi was ook weliger dan de skinhead-look waarmee zoveel mannen tegenwoordig rondlopen.... Zou het dan toch Petrus niet kunnen zijn? De haan van de toren is niet ver af. Onze bescheiden mening is: we waren toen in Poperinge te ver af van Rome om het zo te stellen. Trouwens, Rome was niet zo met Poperinge betrokken. De Heilige Stoel heeft niet eens het document over het wonder van Onze Lieve Vrouw van Sint Jan ondertekend.

Over naar familie

Helpdesk

Hier betrap ik er me op dat ik voor de tweede keer moet terugkeren naar de draad van Ariadne. Misschien is vertellen inderdaad meer een cyclisch proces. Misschien is het inderdaad eigen aan de verteller dat hij rond de pot draait om te boeien. Of zoek ik hier weer spijkers op laag water?...

We waren gestrand bij een vrouw met sleutels. Hier moeten we bekennen dat we ons licht zijn gaan opsteken bij de woordvoerder van een zeer hoge geestelijke rang. Ja, als verteller mag je privédetails aanbrengen, als ze de aandacht aanscherpen. Toch?

De man bracht me op een spoor.

Back to history

We keren terug in de geschiedenis. De Sint-Bertinuskerk is de oudste kerk van Poperinge. Ze werd in twaalfde eeuw (1147) gebouwd. Je ziet dat ze een eerder logge gotische stijl verraadt. Voor degene die het niet weten. Voordat met deze bouw werd begonnen stond er een kapel – en die zal wel Romaans geweest zijn – die aan de Heilige Katharina was toegewijd. De oude Poperingenaars weten dat er bij die kerk in het Garenstraatje lang nog een café was met de naam Saint Catherine.

¹Vrouwelijke heiligen met sleutel: Caractéristiques des saints (P. Ch. Cahier, 1867, p. 228): St. Geneviève, patronne de Paris, “On la voit çà et là portant des clefs suspendues à sa ceinture pour indiquer, je crois, que le sort de notre capitale a été remis entre ses mains, et qu’ elle en a disposé dans plus d’une occasion”. St. Osithe: “Elle était représentée plusieurs fois tenant une clef ou deux. Ce pourrait être à cause du vocable de l’abbaye dont l’église était consacrée à saint Pierre.” St. Nothburge: “on la peint fréquemment avec un trousseau de clefs pendu à sa ceinture, par manière d’indiquer une femme de charge”. St. Zite Iconographie de l’art chrétienne (L. Réau, 1959): Vermeldt de sleutel(s) niet bij St. Geneviève. St. Osithe: wordt niet vermeld. St. Nothburge: vermeldt de sleutel(s) niet. St. Zite: “Ses attributs sont un trousseau de clefs et une cruche, par allusion au miracle de l’eau changée en vin”. St. Marthe: “...un trousseau de clefs (...) suspendus à sa ceinture”.

In die bijna 8 eeuwen is er heel wat gebeurd rond die kerk. Het Vroonhof – je weet wel, de residentie van de pion van de abt, de proost – verdween. Is er een kapittel geweest? Dat zou voor Poperinge de mogelijkheid hebben opengelaten om van de kerk een kathedraal te maken. Misschien kleuren we het verhaal met de vooronderstelling (!!!) dat het bisdom Ieper ertegen was (hi). In elk geval, er was een tijdlang een cafeetje in de buurt van het huidige standbeeld, ingang ‘donker gat’ (Wat is daar niet allemaal gebeurd?): “Het kapittel”. En op oude postkaarten kun je, waar nu het stadhuis is, het Groot Sint Jorishof zien staan. Achteraan was de weegschaal met ingang via de huidige Guido Gezellestraat. De beek was open en de botermarkt is nu vervangen door een kei. Een vraag voor een quiz: wat heeft in Poperinge boter met een kei te maken?

Sinte Katharina

Een eerste piste kan zijn dat we hier te maken hebben met Sinte Katharina. Maar Katharina heeft doorgaans als attribuut een wiel. Dat wiel heeft met de katharinewielen enkel te maken dat heel wat volksdevotie vertrekt van herkenbare elementen en ze dan associeert. Zo heeft Job te maken met wratten aflezen, Cornelius (cornu: hoorn) met hoornvee en de Heilige Agnes met lammetjes (Agnus, Lat. Lam). We blijven niet plakken aan de Katharina-piste. Een wiel is geen sleutel. Al zou een kunsthistoricus in spe hieromtrent wel een titel kunnen halen. Maar daar zijn we te oud voor en vinden we de suggestie van onze Leuvense zegsman ook haalbaar. Let op, we zeggen: niet zeker.

Wat misschien ook kan?

Onze eminente bron verwijst naar Poitiers. ‘Notre Dame des Clefs’ zou de sleutel der sleutels zijn. Het beeld achter het hoofdaltaar in de kathedraal van Poitiers dateert uit de 16de eeuw en stelt ‘Onze Lieve Vrouw van de sleutels’ voor.

Het beeld van Poitiers herinnert aan 1202. Honderd jaar voor de slag der gulden sporen. Onze Lieve Vrouw zou voorkomen hebben dat een verrader de sleutels van de stad Poitiers aan de Engelsen overhandigde. Wat Onze Lieve Vrouw niet allemaal gedaan heeft! Onze Lieve Vrouw van Thuyne heeft in Ieper, volgens de verteller, de projectielen tegengehouden op de vesting. Onze Lieve Vrouwe van de veste wordt dan in vrije vertaling verbonden met Onze Lieve Vrouwe van Thuyne². Maar dat is aan een andere verteller...

Poitiers is een hoofdstad. Het is en was de rijkste stad van de Franse provincie Poitou. De stad was bekend bij de pelgrims die naar Santiago (Sint Jacob) van Compostela onderweg waren. Op die route werden vele Romaanse kerken gebouwd. De grote welvaart van Poitiers werd bedreigd in het begin van de 13de eeuw, toen koning Filips Augustus zich in 1208 van de stad meester maakte. Tijdens de Honderdjarige Oorlog was – Onze Lieve Vrouw van de sleutels ten spijt – Poitiers het toneel van de slag bij Poitiers (1356): ze werden door de Engelsen in de pan gehakt.

Het verhaal

Het is midden dat lange verhaal dat hét verhaal waar onze zegsman zich op steunt, zich afspeelde. Al in 1202 belegerden de Engelsen de stad. De klerk van de burgemeester had een bedenkelijke afspraak gemaakt. Hij zou die Engelsen de sleutels van de stad op Pasen overhandigen op voorwaarde dat hij een zak geld kreeg. We beweren hier niet dat die beugel, die het beeld in handen heeft, dat Judasgeld is. In elk geval het verhaal gaat verder. ‘s Nachts probeerde de verrader in de kamer van de burgemeester te geraken om er de sleutels te ontfreemden. In een poppenkastverhaal zouden de toehoorders nu moeten luidkeels de burgemeester toeroepen....

Eilaas, hij werd niet gewaarschuwd. Toen de burgervader ontwaakte, zijn slaapmuts afzette en zijn ogen open wreef, toen merkte hij ook dat de sleutels blijkbaar van eigenaar waren veranderd. “Verraad, verraad!” riep hij.

²Onze Lieve Vrouw van Thuyne verwijst naar een titel uit de litanie van Onze Lieve Vrouw van Loretto. “Omsloten tuin, bid voor ons”. De omsloten tuin is een beeld uit het Hooglied in de bijbel. “Zusje, bruid, een besloten hof ben jij, een gesloten tuin, een verzegelde bron”. Hooglied 4:12.

De hond werd wakker, al wie in huis was liep zenuwachtig rond. Er werd naar de wapens gegrepen en.. de burgemeester ging naar Notre-Dame-la-Grande, de grote kerk, om te bidden. CD&V burgemeester? Neen! We zijn met ons verhaal in Frankrijk. Ja, ver over de Aa.

In die nacht, onder de vestingen en in de poort, verschrikt – aldus de verhalen – door de verschijningen van Onze Lieve vrouw, de Heilige Hilaire en de Heilige Radegonde, zijn de bange Engelsen in paniek hun eigen manschappen te lijf gegaan. Mensen die wat van de Bijbel kennen die kennen misschien het verhaal van rechter Gideon uit het Eerste Verbond van de Bijbel³. Hij verzamelde 50 man. Trok in de nacht het vijandelijk kamp in met potten waarin een fakkel stak. Bij het signaal braken ze hun kruiken en het licht verwarde de vijanden, die elkaar uitmoordden. De gebeurtenis van die nacht is op een brandraam vereeuwigd in Poitiers. Een schilderij uit de 17de eeuw toont hetzelfde.

De Engelsen.

Misschien hebben we hier toch een steek laten vallen. Van wanneer is die gevel? De kerk raakte tweemaal beschadigd in de 15de eeuw: in 1419 door een brand en in 1436 door de Engelsen, in hun strijd met de Bourgondische hertog Filips de Goede. Men besloot toen de kerk als hallenkerk in gotische stijl te herbouwen. Hebben ze dan omwille van die Engelse vijand terug aan het verhaal van Poitiers gedacht?

Trouwens, critici van de geschiedenis drijven er de spot mee en zeggen dat het verhaal van die Engelse omkoperij ontstaan is op het moment dat er weer dreiging was uit dezelfde hoek. De eerste vermeldingen van het mirakel waarbij de sleutels teruggevonden werden aan de vingers van de Onze Lieve Vrouw dateren van de XVde eeuw. Er werd tot 1876 een processie gehouden op de stadswallen. De enige onderbreking was 1793-1816. Zeg maar tot na Napoleon.

Uit de digi-box

Een moderne verteller moet ook de digitale snelweg op. Je dacht toch niet dat ik dat allemaal zomaar uit de duim gezogen heb. We ontdekten dat die Onze Lieve Vrouw-van-de-sleutels geen nobele onbekende was. Ook het klooster van Lichtenthal kent de “Schlüsselmuttergottes”. Daar vertellen de oorkonden dat, toen de buitgeile soldaten de deur al hadden ingeslagen, er een lichtende gestalte met sleutels in de hand hen de deur wees; en ze dropen af...



Laten we even onze godsvrucht de vrije loop. Wordt de stad Poperinge niet eeuwen beschermd, zonder wallen of vestingen?

De kous is niet af

En toch is er een probleem: de beschreven Onze Lieve Vrouw van Poitiers heeft twee sleutels in de ene hand en Jezus in troonhouding op de schoot, zegenend met de drie vingers in de lucht en een tak in de andere hand. Het beeld van Lichtenthal is eenvoudiger. Het verweerde Poperingse beeldje is het meest eenvoudige, als het überhaupt bij de reeks hoort. Onze versie heeft een (geld)beugel in plaats van Jezus.

Nu, in de kerk is het wel vaker kruis .. en munt.

³Alle drie de groepen bliezen nu op hun ramshoorns en sloegen hun kruiken kapot. Ze hielden hun fakkels in de linkerhand en hun ramshoorns in de rechter en schreeuwden: ‘Te wapen voor de HEER en Gideon!’ Re 7;19.



Verkopingen in het Zwynlant.

SAP 864a.

(deel 5)

Vervolg van SAP-pig IV, nr 2, september 2007,

SAP-pig V, nr 1, maart 2008

SAP-pig V, nr 2, september 2008

SAP-pig VI, nr 1, maart 2009

Samyn Martin.

Nr: 1748/1

Datum: 07-02-1748

Verkoper: Jan Baptiste HOMMÉ machtigh bij procuratie over Joannes Dominicus REYPHINS pastor tot Merckem

Koper: Pieter Isidorius DE VOS

Omschrijving: eene partie elst ofte boschlandt groot acht ghemeten gheenaemt de smissen

Situering:

O.: Jacobus DE LANGHE ende van Nicolais VAN MAERLE,

Z.: Jan PARENT, W.: de Watoustraete,

N.: het swynlandtstraetjen

Opmerking: hem toekomende bij afdeel van d'heer Dominicus REYPHINS sijnen vaeder

Parochie: Poperinge

Nr: 1748/2

Datum: 04-04-1748

Verkoper: Pieter VANDE WALLE fs. Corneel ende Joanne Therese DE WILDE syne huysvrauwe, Jan FLAHOU ende Pieternelle Therese BORTEELsyne huysvrauwe, Joannes Jacobus Borteel, Barbara Constantia DE FEBURE Pieter Joannes FACCON ende Mary Joanne DE FEBVRE syne huysvrauwe, Jan Baptiste WULFERYCK ende Mary Cathelijne DE FEBURE syn huysvraywe al erfgenaemen ten sterfhuyse van Albertus DE WILDE. Voorts Jacobus MORÉ ende Mary Cathelijne BEKAERT syne huysvrauwe, Matthijs THEETEN in huywelick hebbende Mari Anne LEU, Pieter Frans POINCEELE in huywelick hebbende Mary Joanne LEU, Pieter BRAEMS ende Mary Bregitte LEU syne huysvrauwe erfghenaemen ten sterfhuyse van Joanne DERHILLE fia. Jacob lest weduwe van Robert LEU al woonende op de prochie van Watou

Koper: Jan Baptiste DEQUIDT woonende op de prochie van Godewaersvelde ten proffijtte van Joanna Theresie syn minderjaerigh kijndt verweckt in wettelicken huywelick bij wilent Joanna BEKAERT aen wie competeert het resterende vijfde in het vierde

Omschrijving: de erfgenaemen van Albertus DE WILDE d'helft ende erfghenaemen van Joanne DERHILLE tot vier vijfdan van een vierde van een behuyst hofstedeken groot vijf ghemeten in pachte gehouden door de kinderen van Pieter BECUWE ghemene tot de resterende drie achsten met Pieter DE COCK causa uxoris

Situering 1:

O.: Adriaen IWEINS,

Z.: t'volgende,

W.: Jan Philippe Benoit PETYT,

N.: Jacques MAZEMAN

Situering 2:

O.: Guiliames HANX,

Z.: Jacques MAZEMAN,

W.: Cornelis ELLE,

N.: t'voorschreven hofstedeken

Nr: 1748/3

Datum: 12-08-1748

Verkoper: Pieter, Charles ende Andries ROUSERÉ, Jan Baptiste BERTEN fs. Philippus machtigh over Michiel ROUSERÉ, voorts Pieter Matthijs, Jan Francois ende Jeronimus ROUSERÉ, Jan Baptiste HUYGHE ende Pieternelle ROUSERÉ syne huysvrauwe, Jacobus LERMYTTE ende Françoise ROUSERÉé sijn wijf, Marie Catherine ROUSERÉ getrauwte met Matheus CAMERLYNCK tsaemen de ses kinderen van Mathijs

ROUSERÉ ghewonnen met Pieternelle MASSELIS voorts Pieter Jacobus, Andries ende Jacobus Michiel ROUSERÉ, den selven Pieter Jacobus als vooght over Charles, Joannes ende Marie Joanne ROUSERÉ syne drie minderjarighe broeders en suster tsaemen de ses kinderen van Jan ROUSERÉ gheprocereert met Pieternelle FOCKENBERGHE, toedies Joannes BONTE ende Marie Joanne VAN PEENE syne huysvrauwe, Jan Baptiste LIJNDE ende Isabelle Christine VAN PEENE syne huysvrauwe, den voornoemden BONTE als vooght over Vincent Ignatius VAN PEENE alsnoch minderjaerigh tsaemen de drie kinderen van Joannes VAN PEENE ghewonnen met Marie Pieternelle fia. Jeroon LEBBE bij Christijnken ROUSERÉ, voorts Pieter VERSCHAEVE, Jacobus FEBURE ende Francoise VERSCHAEVE syne huysvrauwe, Louis ende Joannes VERSCHAEVE ende Claere ende Marie VERSCHAEVE minderjaerigh de ses kinderen van LOUIS VERSCHAEVE ghewonnen met Marie Cathelijne ROUSERÉ, eijndelijnghe Joannes DE ROO ende Joanne Therese WINNEBROOT syne huysvrauwe fia. Jacobus ghewonnen bij Pieternelle ROUSERÉ t'haeren eerste huywelick ende Brigitte Therese ende Joanne Corneillie PETYT de twee dochters van Pieter Jacobus PETYT gheprocreert met de selvde Pieternelle ROUSERÉ t'haeren tweede huywelicke

Koper: Andries MASSELIS fs. Pieter

Omschrijving: drie vierendeelen neghenentwintigh roeden elstlandt

Situering:

O.: Jan Baptiste VAN DE GOESTEENE,

Z.: den disch van Poperijnghe,

W.: Jacob MESSELIS,

N.: d'hofstede Pieter MASSELIS

Opmerking: de voornoemde Pieter, Charles, Andries, Matthijs, Jan, Christijnken, Cathelijne ende Pieternelle ROUSERÉ tsaemen de negen kinderen van Pieter ROUSERÉ d'oude verweert met Franchijnken DE ROODE welcke comparanten als erfghenaemen van Francois Ignatius ROUSERÉ hemlieden broeder ende oom

Nr: 1748/4

Datum: 20-12-1748

Verkoper: Jacobus Francois VAN MIDDELEM griffier der prochien van Woesten ende Crombeke, woonende tot Oostvleteren als vooght paterneel van de vier weesekinderen van wilent Jacobus VAN MIDDELEM geprocreert in tweeden huywelicke bij Joanna Pieternelle fia. Roeland DE LEGHER

Koper: Jan Baptiste SCHOONAERT woonende binnen de prochie van Westvleteren

Omschrijving 1: een ghemet twee lijnen vijfenseventigh roeden boschlant synde d'helft van eene partie ghemeene tot een vierde met Carolus Winocus MAHIEU causa uxoris ende tot het resterende vierde met den eersten comparant

Situering 1:,

W.: de callestraete,

N.: Guillaume COENE

O.: Anne SMAGGHE

Omschrijving 2: drie ghemeten een lijne vierentwintigh roedenboschlant onder de ceure van Veurne zynde twee derde deelen ghemene met het resterende derde met den eersten comparant

Situering 2:

O.: de craeyestraete

Z. ende W.: de weduwe Guillaume HYSSE noch,

W.: VAN RENIJNGHE ende DUPUYS modo Michiel LAVAERT noch

Z.: Francois DEBAENST,

N.: den selven LAVAERT ende den disch van Oostvleteren

Parochie: Westvleteren

Nr: 1749/1

Datum: 13-07-1749

Verkoper: Marie Christine Charlotte fa. Louis Daniel ROUSSAERT douariere van Jacques Francois IMMELOOT DE TERGOTE ende Marie Madeleine IMMELOOT jonghe dochter zich sterckmaeckende over Marie Josephine IMMELOOT d'eyghen suster

Koper: Pieter FLAHOU fs. Pieter

Omschrijving: eene behuysde hofstede groot eenentwyntigh gemeten gebruyckt door Jacobus BAY fs. Jan

Omschrijving: de binnenplecke alwaer de huysijnghe opstaen groot een ghemert licht onder het graefschap Watou

Situering:

O.: het hofstedeken genaemt d'hermitage competerende aen het gasthuys van Poperijnghe,

Z.: d'hofstede ende landen van Jan Baptiste BASCOP,

W.: de palingstraete ende de weduwe Denis Prosper BAYE,

N.: de weduwe Melchoir LARMISEAU

Omschrijving: eene partie zaylant

Situering:

O.: elst van het Gasthuys,

Z.: zaylant vande voornoemde BASCOP,

W.: de voornoemde binnenplecke,

N.: de cappele van den Abeele

Omschrijving: eene partie zaylant

Situering:

O.: eene waterloop,

Z.: t'elst van Jan PETYT,

W.: de voorgaende partie ende t'elst van Marie VAN DE GOESTEENE en de weduwe Melchoir LARMISEAU,

N.: eene dreve

Omschrijving: eene partie zaylant in drie reecken

Situering:

O.: eene waterloop,

Z.: t'elst van Jan PETYT,

W.: de voorgaende partie,

N.: t'bosch van Marie VAN DE GOESTEENE

Omschrijving: twee ghemeten zaylant onder het graefschap

Situering: benoorden de palingstraete over d'hofstede,

W.: t'bosch Pieter PLESSIET,

O.: Guillaume HANCX,

Z.: een gans bilck

Opmerking: tsurplus onder het graefschap van Watou de vercochte goederen gerecht is aen de eerste vrouw comparante bij successie van Marie Joanne PETYT haere moeder ende naer den doot van Franciscus Joannes Baptistus ROUSSAERT haeren broeder gestorven minderjaerigh

Parochie: Watou

Opmerking: aen desen coope te verbynden de naervolghende hofstede

Omschrijving: eene hofstede groot negen ghemeten ten meerdere deele onder het swynlande t'surpluse in den hipshouck van Poperijnghe, gebruyckt door Pieter Jacobus BECK

Omschrijving: twee ghemeten een lyne neghenensetigh roeden hofstede ende meerschlant wesende d'helt gemeene tot de wederhelt met Joannes Felix DE LATRE

Situering:

O.: de voorschreven landen,

Z.: t'bosch vande heere van Reninghelst ende t'zaylant van den disch van Watou,

W.: het swynlandstraetjen,

N.: t'bosch genaemt de koe

Omschrijving: drie vierendeel drieentwintigh roeden zaylant

Situering:

O.: heere van Reninghelst,

Z.: het volghende,

W.: t'swynlandstraetjen

N.: den disch van Watou

Omschrijving: seven vierendeel en half zaylant

Situering:

O.: t'sterfhuys Paschier DRUANT,

Z.: t'bosch Jan Frans VAN EECKE,

W.: het swynlandstraetjen,

N.: het voorgaende

Omschrijving: vier lynen praeter veertigh roeden

Situering:

O.: Jan Frans DIEDEMAN,

Z.: t'bosch vande heere van Reninghelst,

W.: de voorgaende binnenplecke

Nr: 1749/2

Datum: 15-12-1749

Verkoper: Guiliames Benedictus HANCX machtigh over Jan Baptiste RYTMAN coopman tot Duinkerke erfgenaem ten sterfhuyse van Marie Anne MAES zyne moeder ende Elisabeth MAES syne moeye⁶ ende Isabelle LANBLIN syne huysvrouw noch machtigh over Carolus Ignatius HUYGHE als over syn broeder ende suster ende over Francois Ignaes DE VISCH allen woonende tot Ypren

Koper: Joannes Gregorius VAN DE GOESTEENE

Omschrijving: vier ghemeten boschlant gheenaemt de vleesschaele

Situering:

O.: de cleene vleesschaele proprieteit vande cooper,

Z.: VAN EECKE tot Dickebusch,

W.: VAN DER MEULEN tot Rousbrugghe,

N.: de thien ghemeten competerende aen Jan Philippe Benoit PETYTende het saeylant van Jan Baptiste CANEELE door welcken bosch ten noordeynde de duyvinnedreve is doorlopende

Opmerking: ontbloot door Louis CUVELIER

Nr: 1750/1

Datum: 28-03-1750

Verkoper: Melchior Leopoldus DE CROO ende Isabelle filia Vincent DE SODT syne huysvrouw woonachtigh binnen de prochie van Westvleteren ende over Carel BERGHE lantsman woonende op de prochie van Reningelst weduwaere ende blijver in schaeden en baeten ten sterfhuyse van Marie Cornillie DE SODT filia Vincent voornoemd, Marie Anne COPEIN weduwe blijvege ende madelarege⁷ ten sterfhuyse vanden voornoemde Vincent DE SODT soo over haer als moeder ende balliehoudege mitsgaeders vooghdessse over Marie Francoise oudt ontrent de seshien jaeren haeren minderjaerighe dochter gewonnen bij den voornoemde Vincent voorts Pieter Joannes DE SODT baes timmerman te Oostvleteren als vooght paterneel over de geseyde weese

Koper: Joseph CAPPOEN filius Jacob woonende binnen Westvleteren

Omschrijving: vijfenseventigh roeden salvo justo lants synde erve in uzantie van herberge genaemt de cauwe in pachte gebruyckt door de weduwe Michiel STRUYVE ende Pieter PLANCKEEL

Situering:

O.: de pottestraete

Z. ende W.: t'lant gaende met de hofstede gebruyckt door de weduwe Jacob VERBRUGGE eertijds gecompeteerd hebbende mijnheere LAMOOT,

N.: t'lant van den proost van Poperijnge

Parochie: Westvleteren

Nr: 1750/2

Datum: 12-10-1750

Verkoper: Paulus SURGIER filius Mattheus ende Francine CANNEELE syne huysvrouw ende als vooght over Pieter Stephanus het resterende weesekijnt van Jacob BECUWE ghewonnen met Marie CANNEELE voorts Pieter CANNEELE ende over Jaecquemijncken Therese CANNEELE syne suster Joseph DE BEER t'huywelijcke hebbende Marie Catthelijne CANEELLE toedies Jan Francois BOCKET soo over zijn eyghen als vaeder ende vooght van Jan Francois, Mattheus Jacobus, Joanne Francoise ende Jacoba Barbara de vier minderjaerighe kijnderen verweckt bij Joanne Pieternelle CANEELLE den voorseyden Pieter CANNEELE als vooght over Paulus, Jan Baptiste ende Jacobus Mattheus CANNEELE de drie resterende weesekijnderen van Jan Baptiste CANNEELE ghewonnen t'synen derde huywelicke met Isabelle Clare GHELTHOF

Koper: Guiliames Franchois BOONE filius Pieter woonende tot Watou

Omschrijving: een vierendeel boschlant

Situering:

O.: de kijnderen Francois DELBAERE,

Z.: Jan VAN HOUCKE,

W.: de straete loopende van Poperijnge naer Watou

Parochie: OLV Poperijnge

Nr: 1750/3

Datum: 12-06-1750

Verkoper: Pieter MONTOY ende Jacquemijnken MONTOY lest weduwe van Passchier PLATEVOET, toedies Pieter VAN DROMME fs. Jan over sijn eyghen als over Michiel, Xaverius, Cathelijne, Clare, Francoise ende Dorothea VAN DROMME sijne broeders ende susters, voorts den selven Pieter noch als vooght van Joannes Baptiste d'eenighe weeze van Jan VAN DROMME fs. Jan ghewonnen met Marie Anne DIEUSAERT al de ghenaeemde VAN DROMME geprocreert met Marie MONTOY, de voorseyden Pieter, Marie ende Jacquemijnken MONTOY de drie kinderen van Guislain MONTOY fs. Giuslain daer moeder af was Jacqemijnken MASSELIS

Koper: Marie Scholastica HANCX ter acceptatie van Joannes Ignatius PRIJSIE haeren swaegher

Omschrijving: eene partie boschlandt groot een ghemet een lyne vijftigh roeden

Situering:

O.: de coopeghe,

Z.: de kinderen Jan Philippe Benoit PETYT,

W.: Francois LOYS,

N.: Pieter CASTRYCK ende Mattheus BOUCQUET

Opmerking: de ghemelde kinderen MONTOY daeraen gerecht bij succesie van hemlieden moeder

Parochie: Watou

Nr: 1750/4

Datum: 12-10-1750

Verkoper: Paulus SURGIER fs. Mattheus ende Franchine CANNEELE syne huysvrauwe den voornoemde SURGIER als vooght over Pieter Stephanus het resterende weesekint van Jacob BECUWE ghewonnen met Marie CANNEELE, voorts Pieter CANNEELE ende Jacqemijnken CANNEELE sijne suster, Joseph DEBEER t'huywelick hebbende Marie Cathelijne CANNEELE toedies Jan Francois BOCKET als vaeder van Jan Francois, Mattheus Jacobus, Joanne Francoise ende Jacoba Barbara de vier minderjaerighe kinderen vanden voornoemde BOCKET met Joanna Pieternelle CANNEELE, den voorseyden Pieter CANNEELE noch als vooght over Paulus, Jan Baptiste ende Jacobus Mattheus de drie resterende weezekijnderen van Jan Baptiste CANNEELE ghewonnen tsijnen derde huywelicke met Isabelle Claere GHELTHOF ten voorderen Jacobus MARCHAND thuywelick hebbende Marie Francoise BOCKET beneffens Mattheus BOCKET fs. Mattheus als vaeder ende vooght van Jan Francois, Pieter Joseph, Isabelle Clara ende Jacoba Barbara syne vier resterende weezekijndren gheprocreert in syne eerste huywelick bij Francoise fia Pieter ROUSSEEL ende als vooght over Jan Baptiste ende Carel de twee weezekijnderen van Pieter Cornelis ROUSSEEL ghewonnen bij marie Catherine CARTON voorts Pieter Jacobus ROUSSEEL ende Carel ROUSSEEL syne broeder

Koper: Jacobus MARCHAND

Omschrijving: drie ghemeten twee lynen boomgaert ende garslant voor desen een behuyst hofstedeken gebruyckt geweest door den voorseyden Joannes Baptiste CANNEELE daernaer syne weduwe

Situering:

O.: het hofstedeken gecocht door Joseph DEBEER,

Z.: eene waterloop,

W.: de kijnderen Pieter Matthijs TANDT,

N.: eene dreve

Omschrijving: een half ghemet saeylant

Situering:

O.: mijnheere HEVE,

Z.: t'sterfhuys Florence D'IDEGHEM,

W.: de kijnderen Jacques MAZEMAN,

N.: den voornoemden HEVE ende tlandt Pieter MESSELIS

Parochie: Watou

Nr: 1750/5

Datum: 12-10-1750

Verkoper: Paulus SURGIER fs. Mattheus ende Franchine CANNEELE syne huysvrauwe den voornoemde SURGIER als vooght over Pieter Stephanus het resterende weesekint van Jacob BECUWE ghewonnen met Marie CANNEELE, voorts Pieter CANNEELE ende Jacqemijnken CANNEELE sijne suster, Joseph DEBEER t'huywelick hebbende Marie Cathelijne CANNEELE toedies Jan Francois BOCKET als vaeder van Jan Francois, Mattheus Jacobus, Joanne Francoise ende Jacoba Barbara de vier minderjaerighe kinderen vanden voornoemde BOCKET met Joanna Pieternelle CANNEELE, den voorseyden Pieter CANNEELE noch als vooght over Paulus, Jan Baptiste ende Jacobus Mattheus de drie resterende weezekijnderen van Jan

Baptiste CANNEELE ghewonnen tsijnen derde huywelicke met Isabelle Claere GHELTHOF

Koper: Joseph DEBEER

Omschrijving: vier ghemeten en half boomgaert ende zaeylant begrepen een partieken vloghe ende huysynghe scheure

Situering:

O.: de kinderen Jan Philippe Benoit PETYT, sieur Grimbaldus VAN RENIJNGHE mitsgaders d'hoirs Maillaert DEWILDE,

Z.: Lodewijck PILLAERT,

W.: tvoorgaende,

N.: d'erfgenaemen Jacques Nicolais BULTEEL

Parochie: Watou

Nr: 1751/1

Datum: 27-10-1751

Verkoper: Brigitte CROUSEL weduwe van Melchior LARMISEAU Anne Therese CROUSEL weduwe van Nicolais Fredinandus CARDINAEL Augustinus BERAT in huywelicke hebbende Brigitte CROUSEL fia Louis junior, voorts Pieter CARDINAEL als vooght over Louis Cornelis ende Nicolais Ferdinandus CROUSEL de twee weezen van Louis Cornelis CROUSEL, Pieter VANDEN AMEELE vooght over Pieter Joseph ende Marie Francoise COLLEZ de twee alsnoch minderjaerighe kijnderen van Pieter COLLEZ met Marie Francoise CROUSEL fia Louis junior, voorts Isabella ende Jacoba GRIECK beede jonghe dochters, Joannes KYON ende Marie Anne GRIECK syne huysvrauwe item Louis COSTENOBEL met Josephine GRIECK syne huysvrauwe, Marie Claire VANDEN ABEELE weduwe van Joseph SAVEL

Koper: Anne Therese KESTIER lest weduwe van Joseph VANDEN BUSSCHE

Omschrijving: vier lynen seven roeden boschlandt wat west vanden gasthuysmeulen

Situering:

O.: ende

N.: t'gasthuys Z. ende

W.: de kijnderen Ignatius Laurentius PROVENTIER

Opmerking: generaelen erfghenaemen pater ende materneel ten strefhuyse van Franciscus Bertinus Melchior CROUSEL religieus in het clooster der eerweerde paters Brigittinen tot st. Sixt onder den cloosternaem van frater Benignus

Nr: 1751/2

Datum: 05-04-1751

Verkoper: Jacques Francois ROSEAU ende Marie Therese GEORGE syne huysvrauwe, Romanus BABELAERE, Jacques CODAVOINE in huywelicke hebbende gehadt Therese BABELAERE, Emanuel BOONE ende Marie DENNEKIN syne huysvrauwe, Pieter Francois DEBAENST junior als machtigh over Leonardus Joseph BOONE ende Marie Magdelene DE LATTRE syne huysvrauwe, Laurens MAES ende Isabelle Claere BOONE syne huysvrauwe Cornelis BOONE fs. Thomas ende Marie Therese BOONE syne huysvrauwe, den ghemelden Emanuel noch als vooght over Isabelle ende Marie Therese de twee weezekijnderen van Jan Baptiste BOONE geprocreert met Helena BURGO, noch als vooght over Pieter ende Joanna de twee weezekijnderen van Pieter Laurens BOONE verweckt met Joanna SWEMBERGH, den voornoemde DE BAENST noch machtigh over Francois DARRAS ende Marie DE HONDT syne huysvrauwe Guillain D'ARRAS ende Marie Magdelene COPPEY syne huysvrauwe, Laureins DE BIL dischmeester der prochie van Pitgam agierende over Anna D'ARRAS ende over Joanna PETYT weduwe van Pieter D'ARRAS agierende over haere kijnderen ghewonnen met den selven D'ARRAS

Koper: Andries MESSELIS fs. Pieter

Omschrijving: een ghemet neghentien roeden vlooghelandt liggende bij de wulfhille

Situering:

O.: Pieter Andries naer Pieter Benedictus DE SNICK ende Jan CARPENTIER noch oost Jan Baptiste LEPENNIEZ,

Z.: de duivinnedreve,

W.: het swijnlandstraetjen,

N.: scherpuyt

Opmerking: Emanuel, Leonardus Joseph, Isabelle Claere, Marie Therese, Jan Baptiste ende Pieter Laurens BOONE de ses kijnderen van Antoine BOONE gewonnen met Isabelle BABELAERE Francois, Guillain, Anna ende Pieter D'ARRAS de vier kijnderen van Jan Baptiste D'ARRAS ghewonnen met Anne Catherine BABELAERE Romanus, Therese, Isabelle ende Anne Catherine BABELAERE benefens Jacqueline BABELAERE de overleden eerste huysvrauwe van den noch gheseyden ROSEAU kinderen van Nicolais

Nr: 1751/3

Datum: 30-10-1751

Verkoper: Pieter FLAHEAU fs. Pieter daeraen gerecht vuyt crachte van coop ghedaen jeghens Jacques Francois IMMELOOT heere van Tergote

Koper: Joannes FLAHEAU fs. Piere

Omschrijving: eene behuysde hofstede groot seshien ghemeten daerontrent ten meerdere deelen onder het swijnland t'surplus onder het graefschap gebruyckt geweest door Pieter Jacobus BAEY

Omschrijving: de binnenplecke met de huysinghe ontrent een ghemet onder het graefschap van Watou

Situering:

O.: de hofplecke gheenaemt de hermitage competerende het gasthuys van Poperijnghe,

Z.: d'hofstede ende landen van Jan Baptiste BAF COP,

W.: de palinckstraete ende Denis Prosper BAYO,

N.: Melchior LARMISEAU

Omschrijving: een partie zaylant

Situering:

O.: t'elst van het gasthuys,

Z.: den selven BAS COP,

W.: het voorgaende,

N.: de cappelle van den Abeele

Omschrijving: eene partie zaylant ende gars

Situering:

O.: t'elst van Marie VANDE GOESTEENE ende t'volghende,

Z.: t'elst van het gasthuys,

W.: weduwe LARMISEAU,

N.: eene dreve

Omschrijving: eene partie zaylant

Situering:

O.: eene waterloop,

Z.: t'elst van Jan PETYT,

W.: t'voorgaende,

N.: t'bosch van Marie VANDE GOESTEENE

Parochie: Watou

Nr: 1751/4

Datum: 20-11-1751

Verkoper: Brigitte CRUSEL weduwe van d'heer Melchior LARMISEAU, Anne Therese CRUSEL weduwe van Nicolais Ferdinandus CARDINAEL, Augustinus BERADT alsnu in huywelicke hebbende Brigtte CROUSEL fia Louis junior voorts Pieter CARDINAEL als vooght over Louis Cornelis ende Nicolais Ferdinandus CROUSEL de twee weesen van Louis CROUSEL toedies Pieter VAN DEN AMEELE als vooght over Pieter Joseph ende Marie Françoise COLLE de twee alsnoch minderjaerighe kinderen van Pieter COLLEZ gewonnen bij wilent Marie Françoise CROUSEL fia Louis voornoemd voorts compareerden Isabelle ende Jacoba DE GRIECK bijde jonghe dochters, Joannes QINON en Marie Anne DE GRIECK zyne huysvrauwe item Cornelis COSTENOBEL met Josephine DE GRIECK zyn wyf Jan Baptiste VAN DEN ABEELE ende Marie Joanne APPELGEM syn huysvrauwe, Marie Clare VAN DEN ABEELE weduwe van Joseph SAVEL

Koper: Pieter Jacobus GHYS als vooght over Josephine d'eenighe achtergelaten weese van Vincent DOUDE

Omschrijving: de helft van negen vierendeel boschlant gemeene tot d'ander helft met Jacobus BOLLAERT

Situering:

O.: 't bosch van Jacques Francois DE LANGHE,

Z.: Pieter Victor VAN DE GOESTEENE tot Haesebrouck,

W.: dhoirs Robertus COLAERT,

N.: de Blockstraete

Opmerking: allen erfgenaemen soo pater als materneel ten sterfhuyse van Franciscus Bertinus Melchior CROUSEL alsnu religieus in het clooster van de eerwaerde paters Brigitten tot St. Six onder den cloosternaam van frater Benignus

Nr: 1752/1

Datum: 24-02-1752

Verkoper: Jacobus Franciscus Carolus TAHON so over sigh selven causa uxoris als machtigh over Carolus Leopoldus LOYS pastor van St. Bertens dese stede ende deken vande Christenheidt nogh over Isabelle LOYS syne suster, over Anne Claere BOUCHOUT huysvrauwe vanden voornoemden TAHON, over Isabelle Therese BOUCHOUT jonghe dochter, toedies over Carolus NEVEJANS ende Josephine CREPIN syne huysvrauwe, over Pieter Francois NEVEJANS ende syne huysvrauwe, over Joannes Baptiste NEVEJANS ende syne huysvrauwe voorts compareerde Pieter Jacobus ROUSERE machtigh over Aldegonde ende Josephine VAN RENIJNGHE, Jacobus Martinus ende Jacobus Ludovicus CLAEYS de twee kijnderen van Ignaes Laurens gewonnen met Isabelle VAN RENIJNGHE t'haeren eerste huywelicke, den genoemden Jacobus Martinus als vooght over Pieter Mansuetus, Joannes Baptiste, Josephine ende Marie Anne de vier onbejaerde kinderen van Pieter VAN DEN AMEELE fi Pieter geprocreert bij de gemelden Isabelle Therese VAN RENIJNGHE t'haeren tweeden huywelick den voornoemden Pieter Jacobus ROUSERE noch machtigh over Jacobus Guislein WENIS ende Marie Catherine WENIS sijne suster item over Isabelle Therese WENIS weduwe van Pieter ROUSERE d'oude ten voorderen over Matheus Fransiscus, Isabelle ende Marie Therese SNOUCK, over Pieter Jacobus CAMERLYNCK ende Joanne Therese VAN RENIJNGHE syne huysvrauwe, noch over Dominicus ende Marie Catherine SNOUCK, is oock gecompareert Ollevier BAELE machtigh over Marie Therese ende Marie Anne Constantia SNOUCK voorts compareerde Jan Baptiste PLADYS ende Catherine LEMEIRE syne huysvrauwe, machtigh over Joanne Francoise BULCKAERT weduwe van Simoen Pieter VAN DE WIJNCKEL, over Marie Francoise ende Anne Pieternelle BULCKAERT mitsgaeders over Anne Therese VANDE WIJNCKEL fia Simoen Pieter voorseydt ende over Joseph Laurens DUBOIS item noch over Dominicus TEIRNIJNCK ende Cathereine Bregitte VANDE WIJNCKEL syne huysvrauwe compareerde voorts Pieter VAN DEN AMEELE fs. Pieter machtigh over Louis Bertinus VAN DEN AMEELE ende Marie Isabelle DE LANGHE syne huysvrauwe, over Catherine VAN DEN AMEELE weduwe van Jacobus DEQUIDT, over Joannes Romanus VANDEN BERGHE ende Isabelle VAN DEN AMEELE syne huysvrauwe noch als vooght over Joannes ende Scholastique Francoise de twee kinderen van Pieter Joannes HILLAERT bij Anne VAN DEN AMEELE item over Augustinus BERAT ende Bregitte Claere CROUSEL syne huysvrauwe, mitsgaeders over Pieter Francois CARDINAEL als vooght over Ludovicus Cornelis ende Nicolais Ferdinandus de twee weesen van Louis CROUSEL junior bij Pieternelle FRUTSAERT den noch geseyden Pieter VAN DEN AMEELE als vooght over Pieter Joseph ende Marie Josephe de twee kinderen van Pieter COLLEZ bij Marie Francoise CROUSEL is oock gecompareert Pieter Francois DE BAENST junior machtigh over Leopoldus CRAEYE ende Marie Claere MOENAERT syne huysvrauwe, over Nicolais Cornelis RIJCKEBOER ende Marie Jacoba CRAEYE syne huysvrauwe, noch machtigh over Theodor Albert DE LORME ende Marie Therese DE QUELLER syne huysvrauwe, over Pieter Jacobus DE LORME ende Jacoba DE RUYTTER syne huysvrauwe noch over Cornelis Josephus DEGMONT ende Catherine OLLEMAERT syne huysvrauwe item over Anne Marie ende Therese DEGMONT over Jacobus, Catherine, Isabelle, Marie ende Anne TRENNEE voorts over Marie CAMELOOT fia Jan, item over Marie Elisabeth CAMELOOT fia Jan voorseydt toedies over Pieternelle Isabelle LOYS item noch over Dominicus ende Marie Anne CARREYE ende Isabelle CARREYE hunne suster, item over Dominicus HOUCKE ende Marie Catherine DE PLACKER syne huysvrauwe, over Matheus WECKSTEEN ende Bregitte RUBBEN syne huysvrauwe, over Pieter Jacobus DE PLACKER ende Jacoba DE VOS syne huysvrauwe, over Guillielmus Louis WECKSTEEN ende Marie Francoise VAN DEN AMEELE syne huysvrauwe, over Christiaen ende Marie Francoise WECKSTEEN, over Michiel GHYS en syne vier kinderen gewonnen bij Marie Francoise WECKSTEEN, over Carel DE COSTER ende Catherine Therese WECKSTEEN syne huysvrauwe noch over Francois VANDEN BARIERE ende Catherine Philippine DE COOREBIJTTER syne huysvrauwe item noch over Marie Therese VANDEN BARIERE weduwe van Francois DE RUDDER eyndelijnghe compareerde Anne Francoise DE PLACKER jonghe dochter

Koper: Joannes Ignatius PRIJSIE

Omschrijving: seven gemeten een lijne tweeentwintigh roeden vloghe landt hebbende eene dreve loopende tot de Watoustraete tusschen d'elsten van de weduwe Pieter ROUSERE ende Francois BOLLENGIER d'oude
Situering:

O.: t'bosch Jan Francois BOLLENGIER d'oude,

Z.: t'bosch de smisse competerende de kijnderen Joannes DEVOS ende t'gonne van Jaecques Francois DE LANGHE,

W.: het swynlandtstraetjen,

N.: het saeylandt gebruyckt bij Jan Bortier ende de vloghe van Christiaen DE BAENE

Opmerking: allen erfgenaemen ten sterfhuyse van Joanna Therese VANDER MAERLE weduwe van Christiaen HUYGHE

Parochie: O.L.V.

Nr: 1752/2

Datum: 04-08-1752

Verkoper: Nicolais L'HOMMÉ ende Pieternelle Therese CRUYPLANDT syne huysvrauwe tevoren weduwe van Jan Baptiste DE BAENE, Jan Francois DE BAENE, Pieter PECKEU, Simoen BEHEYT fs. Pieter in huywelicke hebbende ghehadt Jacqemijnken PECKEU, Ferdinandus VAN PEENE ende Joanne Francoise PECKEU syne huysvrauwe

Koper: Nicolais CRUYPLANDT woonende tot Watou

Omschrijving: twee linnen vloghelandt

Situering:

O ende Z.: Jaecques MAZEMAN causa uxoris,

N.: het gasthuys van Poperinghe

Parochie: Watou

Nr: 1753/1

Datum: 12-06-1753

Verkoper: Guillielmus SAVEL fs. Antheunus machtigh over Marie Christine Charlotte ROUSSART douarière van Jaecques Francois IJMELOOT heere van Tergote

Koper: Jacobus BERVOET fs. Jaecques

Omschrijving: een ghemet ende een half vierendeel vloghe ende boschlandt

Situering:

O.: t'bosch van d'erfgenaemen van Joanne Therese VANDER MAERLE scheedende op eene leeghte,

Z.: Francois VER EECKE half dijck,,

W.: het swynlandstraetjen,

N.: t'zaeylandt van vrouwe vercoopeghe gebruyckt door Pieter LA SEYRE dijck afgaende

Nr: 1753/2

Datum: 12-06-1753

Verkoper: Jacobus VENIERE fs. Matheus dienaere van Voxvrije woonende onder de ceure van Westvleteren, Jaspas BUTAEYE fs. Antheunis d'oude lantsman tot Westvleteren ende Joseph SCHREVEL fs. Joseph timmerman tot Renijnghelst

Koper: Jacobus Cornelis MATSAERT fs. Cornelis cuyper ende winckelier tot Westvleteren

Omschrijving: een behuyst ende beplant hofstedeken groot vijf gemeten twee linnen vijftigh roeden gebruyckt bij Pieter CATTEEUW

Situering:

O.: t'bosch van Joseph Ignatius VAN DEN BERGHE,

Z.: de torrestraete,,

W.: d'elsten van Jaspas BUTAEYE ende de weduwe en kinderen Cornelis DE BAENST,,

N.: d'heer CORTELEGIER

Situering:

een partie zaylant groot vier linnenO.: het bosch van t'clooster van St. Sixt,

Z.: tot half de coolputdreve ende d'hofstedeken van Jacques MAZEMAN,,

W.: t'zaylant van d'heer CORTELEGIER,

N.: de torrestraete

Opmerking: erfghenaemen ten sterfhuyse van Jaques BUTAEYE fs. Jan overleden binnen de stede van Poperinghe blijfeghe Joanna FIEUX

Parochie: Westvleteren

Nr: 1753/3

Datum: 09-10-1753

Verkoper: Jacobus Franciscus Carolus TAHON ende Anne Claere BOUCHOUTsoo over sigh selven causa uxoris als hem sterckmaeckende over Guillielmus LE PIORE ghetrauwte met Isabelle Therese BOUCHOUT, mitsgaeders machtigh over Carolus Leopoldus LOYS pastor van St. Bertens dese stede ende deken vande Christenheidt noch over Isabelle LOYS syne suster, toedies over Carolus NEVEJANS ende Josephine CREPIN syne huysvrauwe, over Pieter Francois NEVEJANS ende syne huysvrauwe, over Joannes Baptiste NEVEJANS ende syne huysvrauwe voorts compareerde Pieter Jacobus ROUSERE machtigh over Aldegonde ende Josephine VAN RENIJNGHE, Jacobus Martinus presbeter ende Jacobus Ludovicus CLAEYS de twee kinderen van Ignas Laurens gewonnen met Isabelle VAN RENIJNGHE t'haeren eerste huywelicke den genoemden Jacobus Martinus als vooght over Pieter Mansuetus, Joannes Baptiste, Josephine ende Marie Anne de vier onbejaerde kinderen van Pieter VAN DEN AMEELE fi Pieter geprocreert bij de gemelden Isabelle

Therese VAN RENIJNGHE t'haeren tweeden huywelick den voornoemden Pieter Jacobus ROUSERE noch machtigh over Jacobus Guislein WENIS ende Marie Catherine WENIS sijne suster item over Isabelle Therese WENIS weduwe van Pieter ROUSERE d'oude ten voorderen over Matheus Fransiscus, Isabelle ende Marie Therese SNOUCK, noch over Dominicus ende Marie Catherine SNOUCK voorts compareerde Pieter Jacobus CAMERLYNCK ende Joanne Therese VAN RENIJNGHE fia. Grimbaldus syne huysvrauwe, is oock gecompareert Ollevier BAELDE machtigh over Marie Therese ende Marie Anne Constantia SNOUCK voorts compareerde Jan Baptiste PLADYS ende Catherine LEMEIRE syne huysvrauwe, machtigh over Joanne Francoise BULCKAERT weduwe van Simoen Pieter VAN DE WIJNCKEL, over Marie Francoise ende Anne Pieternelle BULCKAERT ende over Joseph Laurens DUBOIS item noch over Dominicus TEIRNIJNCK ende Cathereine Bregitte VANDE WIJNCKEL syne huysvrauwe, compareerde voorts Pieter VAN DEN AMEELE fs. Pieter machtigh over Louis Bertinus VAN DEN AMEELE ende Marie Isabelle DE LANGHE syne huysvrauwe, over Catherine VAN DEN AMEELE weduwe van Jacobus DEQUIDT, over Joannes Romanus VANDEN BERGHE ende Isabelle VAN DEN AMEELE syne huysvrauwe noch als vooght Scholastique Francoise het resteerende weesekind van Pieter Joannes HILLAERT bij Anne VAN DEN AMEELE item over Augustinus BERAT ende Bregitte Claere CROUSEL syne huysvrauwe, mitsgaeders over Pieter Francois CARDINAEL als vooght over Ludovicus Cornelis ende Nicolais Ferdinandus de twee weesen van Louis CROUSEL junior bij Pieternelle FRUTSAERT den noch geseyden Pieter VAN DEN AMEELE als vooght over Pieter Joseph ende Marie Josephe de twee kinderen van Pieter COLLEZ bij Marie Francoise CROUSEL is oock gecompareert Pieter Francois DE BAENST junior machtigh over Leopoldus CRAEYE ende Marie Claere MOENAERT syne huysvrauwe, over Nicolais Cornelis RIJCKEBOER ende Jacoba CRAEYE syne huysvrauwe, noch machtigh over Theodor Albert DE LORME ende Marie Therese DE QUELLER syne huysvrauwe, over Pieter Jacobus DE LORME ende Jacoba DE RUYTTER syne huysvrauwe noch over Cornelis Josephus D'EGMONT ende Catherine OLLEMAERT syne huysvrauwe item over Anne Marie ende Therese D'EGMONT over Jacobus, Catherine, Isabelle ende Anne TRENNEE voorts over Marie CAMELOOT fia Jan, item over Marie Elisabeth CAMELOOT fia Jan voorseydt toedies over Pieternelle Isabelle LOYS item noch over Dominicus ende Marie Anne CARREYE ende Isabelle CARREYE hunne suster, item over Dominicus HOUCKE ende Marie Catherine DE PLACKER syne huysvrauwe, over Matheus WECKSTEEN ende Bregitte RUBBEN syne huysvrauwe, over Pieter Jacobus DE PLACKER ende Jacoba DE VOS syne huysvrauwe, over Guillielmus Louis WECKSTEEN ende Marie Francoise VAN DEN AMEELE syne huysvrauwe, over Christiaen ende Marie Francoise WECKSTEEN, over Michiel GHYS en syne vier kinderen gewonnen bij Marie Francoise WECKSTEEN, over Carel DE COSTER ende Catherine Therese WECKSTEEN syne huysvrauwe noch over Francois VANDEN BARRIERE ende Catherine Philippine DE COOREBIJTTER syne huysvrauwe item noch over Marie Therese VANDEN BARRIERE weduwe van Francois DE RUDDER Compareerde Augustijn MALRAY ende Anne Therese VANDE WIJNCKEL fia Simoen Pieter voorseydt syne huysvrauwe eyndelijnghe compareerde Anne Francoise DE PLACKER jonghe dochter ⁸

Koper: Joseph CAENEN

Omschrijving: vijf vierendeel boschlandt genaemt het vossesteirtje deels onder het swynlandt t'surplus in de hipshouck

Situering:

O.: Jan Frans VAN EECKE,

Z.: mevrouwe de douariere IMMELOOT,

W.: Petrus Bernardus WERKIJN,

N.: Anthoine KERCKHOVE

Opmerking: allen erfgenaemen ten sterfhuyse van Joanna Therese fia. Nicolais VANDER MAERLE weduwe van Christiaen Ignatius HUYGHE

Nr: 1754/1

Datum: 04-02-1754

Verkoper: Pieter Andries CHRISTIAEN fs. Jan ende Marie Francoise BOCKET fia. Matheus syne huysvrauwe te vooren weduwe van Jacobus MARCHAND

Koper: Joseph DE BEIR fs. Cornelis

Omschrijving: drie gemeten twee lijnen boomgaert ende garslandt voor desen een behuyst hofstedeken

Situering:

O.: den voornoemden DE BEIR,

Z.: eenen waterloop,

W.: Jan Francois TANDT,

N.: eene dreve

Omschrijving: een half ghemet zaeylandt gebruyckt door den voorseyden DE BEIR

Situering:

N. ende O.: t'landt van mijn heere HEVE,

Z.: Florence D'IDEGHEM,

W.: Jaecques MAZEMAN noch,

N.: Pieter MESSELIS

Parochie: Watou

Nr: 1754/2

Datum: 07-02-1754

Verkoper: Pieter DE HAU woonende tot Godewaersvelde ende Pieternelle Therese DE QUIDT fia. Pieter syne huysvrauwe, Fransoose DE QUIDT jonghe dochter woonende tot Boeschepe, Andries DE QUIDT woonende tot Beveren ende als oppervooght over de twee weesekinderen van Pieter DE QUIDT noch over het eenighe kind van Joseph DE QUIDT item Jacobus DE MORE ende Marij Cathelijne BEKAERT syne huysvrauwe, Mathijs THEETEN in huywelicke met Marijanne LELEU woonende tot Watou ende als vooght materneel over Matheus Joannes de weese van Jacobus MAERTEN gewonnen bij Marij Joanne LELEU t' haeren eerste huywelick item Pieter Jacobus BRAEMS woonende tot Boeschepe ende Marij Bregitte LELEU syne huysvrauwe ende Pieter PONSELLE woonende tot Watou als vader over Marij Joanne syn eenigh weesekijnt verweckt bij de geseyde Marij Joanne LELEU t' haeren tweeden en lesten huywelick

Koper: Charles Florens DE HULSTER

Omschrijving: vijf achste deelen van een behuyst ende beplant hofstedeken groot vijf gemeten gemeene tot de resteerende drie achsten deelen met Pieter Jacobus DE COCK causa uxoris gebruyckt door Bernardus DE COCK

Omschrijving: twee gemeten alwaer de huysingen op staen

Situering:

O.: Adriaen IWEINS,

Z.: t'naervolgende,

W.: de vloghe van Jan Philippe Benoit PETYT,

N.: den cooper

Omschrijving: drie gemeten zaeylant in twee reken

Situering:

O.: t'sterfhuys Guilliames HANX,

Z.: den cooper,

W.: de vloghe van Jan Philippe Benoit PETYT,

N.: de voorschreven binneplecke

Opmerking: erfgenaemes van vader als moederlicke zijde van Joanna DE QUIDT overleden tot Watou daeraen gerecht par erfvenisse jehens haere grootmoeder materneel tot 7/40 ende bij coope tot t'surplus jehens d'erfgenaeme Albert DE WILDE

Nr: 1754/3

Datum: 29-04-1754

Verkoper: Pieter DE CREUS ende Marie Cathelijne LAUWYCK woonende tot Watou syne huysvrauwe item Franciscus BORREE met Isabelle LAUWYCK zijn huysvrauwe woonende tot Steenvoorde Pieter Jacobus VAN PEPERSTRAETE getrouwt man tot Watou Laurens DE SAVER t'huywelick hebbende Joanna VAN PEPERSTRAETE woonende tot Stavele item Jacobus BOCQUET lantsman tot Watou ende Anastatia VAN PEPERSTRAETE zijn huysvrauwe, den geseyden Pieter Jacobus VAN PEPERSTRAETE als vooght paterneel over Franciscus Ignatius ende Barbara Francisca de twee weesekijnderen van Franciscus VAN PEPERSTRAETE overleden tot Watou geprocreert met Francisca DE VEY den geseyden Pieter Jacobus VAN PEPERSTRAETE als vooght materneel vande twee alsnoch minderjarige kijnderen van Jan Baptiste BOCQUET verweckt bij Cornelia Theresia VAN PEPERSTRAETE

Koper: Frans DUJARDEIN woonende tot Watou ende Francois VAN STEENE woonende tot Watou

Omschrijving: ses vierendeel vlooghe geleeghen binnen de prochie van Watou heerelichede van den noorthouck

Situering:

O.: Jacobus HEM,

Z.: Guilliamus LAUWYCK,

W.: half dreve daerover het sterfhuys van Nicolays HENNIN,

N.: Jacobus TANT

Omschrijving: een gemet dertigh roeden elst geleeghen binnen de prochie van Watou heerelichede van Westswynlande

Situering:

O.: de weduwe Pieter Ignatius OLEVIER,

Z.: de slaepaersdreve,

W.: Ferdinandus VAN DEN BERGHE,

N.: de duivinnedreve scheedende ten noortoost houcke op eene paelsteen

Opmerking: aen de vercoopers competeerende bij der doot van hunne ouders

Parochie: Watou

Nr: 1754/4

Datum: 18-06-1754

Verkoper: Guillielmus SAVEL fs. Antheunus machtigh over Marie Christine Charlotte ROUSSART douarière van Jaecques Francois IJMELOOT heere van Tergote

Koper: Pieter Fransiscus DE BAENST

Omschrijving: d'helft van vijf lijnen garslandt gemeene tot een vierde met de erfghenaemen van Jean Philippe Benoit PETYT ende over t'resterende vierde met de weduwe Louis PILLAERT gebruyckt door Pieter MESSANT

Situering:

O.: de thien ghemeten bosch,

Z.: d'hofstede van de kinderen Jan QUAEGHEBEUR ende de selve weduwe Louis PILLAERT,

W.: den selven,

N.: d'hofstede vidua Andries LEBBE

Nr: 1754/5

Datum: 16-12-1754

Verkoper: Joannes DE BEERST thuywelicke hebbende Jacoba DE MEERSEMAN te vooren weduwe van Jan FEYS

Koper: Cornelis WILSOET

Omschrijving: twee ghemeten zevenentwintig roeden boschlant competeerende aen d'unique weeze van svercoopers huysvrauws eerste huywelicke

Situering:

Z.: de coyaertdreve,

W.: het coyaertwalleken

O.: Jan VERBEKE

Parochie: Westvleteren

Nr: 1755/1

Datum: 16-06-1755

Verkoper: Joanne Catherine ROENS weduwe van Ferdinande Jacobus PERMEKE, Pieter Jacobus CAMERLYNCK ende joanne Therese VAN RENIJNGHE syne huysvrauwe

Koper: Nicolais MAZEMAN

Omschrijving: eene behuysde en beplant hofstedeken ten deele onder het westswynlande t'surpluse onder het graefschap van Watou groot seven ghemeten twee lynen seshien roeden gebruyckt door Nicolais BORDAINE; eerst d'hofplecke daer de huysijnghe op staen groot drie ghemeten een lynne drieenveertigh roeden onder het swynland ten reserve van een cleen deelken ten westzijde onder het graefschap

Situering:

O.: d'hofstede van Mathijs LEBBE ende t'bosch van Ignatius Emanuel ISENBRANT,

Z.: Bonaventure COURTOIS over half dyck ofte waterloop t'meersch van den disch van Watou,

W.: de zaylanden medegaende met dese hofstede,

N.: over den dyck ofte put de cortewilledreve ende d'hofstede van sieur WAELES tot Rousbrugghe

Omschrijving: item eene partie meersch ende bosch ten deele onder het swynland ende ten deele onder het graefschap groot een ghemet ses roeden

Situering:

O.: t'lant ende gars van selven WAELES,

Z.: over de cortewilledreve t'lant deser hofstede,

W.: Pieter GENY,

N.: den meersch vande selven de tingelhaeghe⁹ medegaende noch noort t'zaylant van dito WAELES

Opmerking: de unique erfghenaemen van den genoemden PERMEKE

Opmerking: synde ghehouden te ghedooghen vrije passagie met peerden waeghen ende andere door het gars deser hofstede tot de cortewilledreve

Nr: 1755/2

Datum: 16-06-1755

Verkoper: Joanne Catherine ROENS weduwe van Ferdinande Jacobus PERMEKE, Pieter Jacobus CAMERLYNCK ende joanne Therese VAN RENIJNGHE syne huysvrauwe

Koper: Bonaventure Mattheus COURTOIS

Omschrijving: een ghemet dertigh roeden boschlandt

Situering:

O.: de vlooghe van Jan Baptiste CHEYS,

Z.: Benedictus REYPHINS causa uxoris,

W.: den meersch van den disch van Watou,

N.: het behuyst gars jegahens dese vercoopers

Opmerking: de unique erfgenaemen van den genoemden PERMEKE

Parochie: Watou

Nr: 1756/1

Datum: 11-02-1756

Verkoper: Catherine Therese BILLIAU fia. Pieter weduwe van Mattheus LIBERT fs. Guillebert

Koper: Pieter Jacobus DE SNICK fs. Jacobus

Omschrijving: het vierde part van een ghemet vijfthien roeden zaeylandt

Situering:

O. ende W.: de kijnderen Jan Philippe Benoit PETYT,

Z.: de slaepaersdreve daerover de garsen vande weduwe Louis PILLAERT

Omschrijving: een ghemet vierenvijftigh roeden vloghe

Situering:

O. W. ende N.: de kijnderen Jan Philippe Benoit PETYT,

Z.: d'hofstede vande weduwe Louis PILLAERT

Opmerking: tot een ghelijcke vierde gemeene met de cooper causa uxoris ende over d'helft met de kijnderen van Matthijs DANNEEL

Nr: 1756/2

Datum: 10-09-1756

Verkoper: Jan Baptiste THIBAUT schepen der prochie van Borre

Koper: Guiliam fs. Pieter BOONE woonende tot Watou

Omschrijving: twee ghemeten een roede genaemt t'vette schaep

Situering:

O.: Jacobus MASSELIS,

Z.: de straete van Poperinghe naer de wulfhullestraete,

W.: Valentijn VAN DER FOSSE,

N.: Michiel VAN DE ZANDE

Omschrijving: zeven vierendeelen gelegen in de hillehouck

Situering:

Z. W. ende N.: het gasthuys van Poperinghe

Opmerking: t'vercogte goet toegecommen aen Marie Joanne Clare fia. Nicolais CLEENEWERCK bij Marie Joanne MASSELIS syne huysvrauwe naer den dood en overlijden vande geseyde MASSELIS hare moeder diet'selve vercregen hadde naer den dood van haeren vader en moeder

Nr: 1757/1

Datum: 30-04-1757

Verkoper: Isabelle DE BAENST weduwe van Joannes DAGHELET woonende tot Ostende ende Therese ende Dorothea DE BAENST jonghe dochters susters aldaer woonende

Koper: Pieter Fransiscus DE BAENST broeder

Omschrijving: d'helft van twee ghemeten achtentneghentigh roeden boschlant aen de Loostraete in Westvleteren

Omschrijving: de ghelycke helft van een lynne sesenvijftigh roeden vloghe in Oostvleteren

Omschrijving: d'helft van twee ghemeten sesenvijftigh roeden hoygars binnen Westvleteren

Omschrijving: d'helft van vijf lynnenvijftientigh roeden boschlant in de prochie van Crombeke

Omschrijving: d'helft van twee ghemeten vijftientigh roeden boschlant binnen Westvleteren

Opmerking: ghemeene tot de wederhelft met den cooper de drie eerste comparanten daer aen gerecht als

erfghenaemen van Francois Eugenius VANDEN BERGHE bij lotijnghe ende separatie tusschen synne moeders moederlijke erfghenaemen

Nr: 1758/1

Datum: 14-02-1758

Verkoper: Simoen DE PESER fs. Christiaen ende Arnout BOUSSEMAERE fs. Arnout als vooghden van de vijf kinderen van Hendrick BOUSSEMAERE ghewonnen met Marie Joanne DE PESER voorts Albertus DE BYSER fs. Andries geprocreert met Marie Catherine VAN PEENE

Koper: Nicolais MAZEMAN

Omschrijving: een behuyst en beplant hofstedeken groot vier gemeten en half gebruyckt door Joannes BERTEIN alvooren de platse daer de huysijnghe ende stallijnghe op staen met het boomgaerdeken

Situering:

N. ende W.: mijnheere MAZEMAN,

Z.: de volghende twee lynen

Omschrijving: beoosten het voorgaende een boomgaerdeken

Situering: ten zuyteynde ende ten noorteynde met de vutdreve ten noordoosthouck tot de swynlanddrevē

Omschrijving: nog eene partie groot twee lynen

Situering:

N. ende Z.: mijnheere MAZEMAN

O.: de weesen PILLAERT tot Woesten,

W.: de voorgaende partie

Omschrijving: item bezuyden ons eertse boomgaerdeken een stick

Situering:

N.: onze eerste partie,

W.: mijnheere MAZEMAN

Z. ende O.: de volgende

Omschrijving: eene partie ongeveer vijf lynnen

Situering:

Z. ende O. mijnheere MAZEMAN

Omschrijving: ten zuytwesthouck van de voorseyde een groot stick

Situering:

N. ende O.: den cooper,

W.: t'bosch genaemt den dumenagel competerende Guiliames BACKER,

Z.: Emanuel BAELDE heere van Dendermonsche genaemt den meulenaere

Parochie: Westvleteren

Nr: 1758/2

Datum: 26-06-1758

Verkoper: Joanna Therese DE PAPE fia. Anthoine weduwe van Pieter Jacobus PRYSIE toedies Joannes Francois PRYSIE fs. Pieter voorseyt jonghman zich sterckmaeckende over Emanuel PRYSIE alsnoch minderjaerigh novitie in d'abdijs vanden Eeckhoutte tot Brugghe

Koper: Nicolais Felix MAES fs. Jacobus

Omschrijving: eenen coornewyntmeulen genaemt den swynlandmeulen staende op den gront van den heere van Ste. Bertens groot omtrent de vier ghemeten en half landts ligghende soo in den schoudemonthouck van Poperinghe als onder d'heerlicheide van westswijnlande

Nr: 1758/3

Datum: 14-07-1758

Verkoper: Pieter Matthijs LEBBE fs. Matthijs ende Jacoba Pieternelle VAN HOUCKE fia Jan synne huysvrauwe

Koper: Franciscus CARTON

Omschrijving: eene partie boschlandt groot ses vierendeel

Situering:

O.: Joseph PETYT,

Z.: Francois HANCX

W. ende N.: t'bosch van Guiliames BOLLAERT

Opmerking: de tweede comparante daer aen gerechte bij successie van haeren vaeder moeder ende broeder

Nr: 1758/4

Datum: 29-05-1758

Verkoper: Nicolais DE KERBER gewesen capitain ingenieur ten dienste van de hooghmoghende heeren staeten van Hoollandt ende d'heer Dierick Gibbo KERSSEBOOM auditeur militaire van het garnisoen van Doornick ghemachtigde over Andries DE KERBER oudt capitain ten dienste van de voorseyde staeten woonende tot Schiedam

Koper: Joseph CAENEN fs. Joseph woonende tot Poperijnghe

Omschrijving: een hofstedecken bij de wulphille gebruyckt bij Jacobus BALLIEUL eerst d'hofstede alwaer de huysijnghe opstaen groot drie gemeten twee lynnenn

Situering:

O.: de volghende landen,

Z.: t'gemet sestigh roeden,

W.: de blockstraete,

N.: de populierenenvlooghe

Omschrijving: een gemet sestigh roeden zaylant

Situering:

Z.: de cortewilledreve,

W.: de blockstraete

Omschrijving: een half gemet zaylant

Situering:

O.: den meersch van Fransiscus LOYS,

W.: de voornoemde hofstede,

N.: t'volghende

Omschrijving: een gemet vier roeden zaylant

Situering:

O.: den meersch van Fransiscus LOYS,

Z.: t'voorgaende,

W.: de voornoemde hofstede,

N.: t'volghende

Omschrijving: vier lynnenn tweeveertigh roeden zaylant

Situering:

O.: Jan QUAGEBEUR ende Louis PILLAERT,

Z.: weduwe Pieter LEBBE,

W.: de voornoemde hofstede ende de vlooghe van DANNEEL,

N.: den meersch Jan QUAGEBEUR

Opmerking: daer aen gerecht bij coope jeghens Pieter Fransiscus DE BAENST als uytreeder van t'sterfhuys van Pieter BECK

Parochie: Watou

Nr: 1759/1

Datum: 22-06-1759

Verkoper: Marie Christine Charlotte fa. Louis Daniel ROUSSAERT douariere van Jacques Francois IMMELOOT DE TERGOTE

Koper: Philippus Jacobus COCKENPO fs. Philippus

Omschrijving: een behuyst ende beplant hofstedecken achthien gemeten ofte daer omtrent gebruyckt door Joannes BENTEIN eerst neghen gemeten twee lynnenn eenenvijftigh roeden wesende hofstede

Situering:

O.: de couthofdreve ende het swynlandstraetjen,

W.: het volgende lant ende de vlooghe van Jacob CHEYS,

N.: Guilliames VAN DER FOSSE,

Z.: het swynlandstraetjen

Omschrijving: een gemet een half zaylant daer den voetweg van Poperinghe naer Watou deure loopt

Situering:

O.: Jan MASSELIS,

Z.: eene beke ofte waterloop daer over Matthijs DE BAENE,

W.: Pieter DE PREY,

N.: het swynlandstraetjen

Omschrijving: drie vierendeel zaylant

Situering:

O. ende, N.: de voornoemde hofstede,

Z.: het swynlandstraetjen,

W.: Guilliames VAN DER FOSSE

Omschrijving: een gemet zaylant

Situering:

O.: Matthijs DE BAENE,

Z.: Pieter DE PREY,

W.: Jacoba VAN DER FOSSE,

N.: het swynlandstraetjen

Omschrijving: vijf vierendeel zaylant

Situering:

O.: eene dreve daer over t'lant van Jan DIEDEMAN,

Z.: de vlooghe van Jan VAN DE GOESTEENE,

W.: Pieter DE PREY,

N.: Charles TANDT

Omschrijving: vijf vierendeel vlooghe

Situering:

O. ende Z.: Pieter DE PREY,

W.: Jan MASSELIS

Omschrijving: vijf vierendeel meerschlant

Situering:

O.: Jan VAN DE GOESTEENE,

Z.: t'bosch vande eerweerde paters Brigittinen ende van Ignatius PROVENTIER,

W.: den meersch van Jan PETYT

Omschrijving: eene partie meerschlant genaemt het moeras groot omtrent een gemet

Parochie: O.L.V. Poperijnghe



Tweede decennium zeventiende eeuw en nog een geuzenproces

In 235A

Beschuldiging van geuzerij¹

Omslag

Heesch o(mm)e Martin HURTRE den bailliu met hem gevoucht heeschere²

c(ontra)

Ph(ilipp)e DU HAMEL verweerdere

ten delicten³

ghedient den xxvij^{en} ougst 1615

copie

Heesch o(mm)e Martin HURTRE heeschere den baill(iu) met hem ghevoucht jeghens en(de) ten laste by Ph(ilipp)e DU HAMEL v(er)(weerde)re voor mijne heren burgm(eeste)rs en(de) schepen(en) der stede van poperyn(ghe)

*Inden eerste omme mijne voors(eide) heere te **informer**en van dese zaecke is **warachtich** dat den voorn(oemden) heeschere over twee jaer upden Poperynghe ommeganckdach laetstleden ghenoot heeft Noel DESBARBIEUX zyne m(eeste)re den welcke ten voorn(oemde) daeghe sheeschers huuse geweest heeft zonder van eenighe gheuserye ghetracteert te hebben twelcke den v(er)(weerde)re v(er)staen hebben(de) **heeft an(de) promoteur vande geestelicken hove der stede van Ipre⁴ metgh(adere) an distincte andere p(er)soon**en dese stede ghezeit dat dheeschere zoude hebben **tzi**jnen huuse laeten psalmen zinghen byden voorn(oemde) DESBARBIEUX, **contrarie der waerheit cause dat dheeschere bij voorn(oemde) v(er)(weerde)re betrocken heeft in m(ater)ie van iniurien⁵***

We willen hier de opstelling in de lange zinnen onder de loep nemen. Vaak moet men zoals in de gestructureerde Latijnse zinnen het hoofdwerkwoord zoeken achteraan in de zin. Hier zwaar onderlijnd.

M.a.w Het gaat erom de man aan te klagen, te betrekken in zijn verwijt (iniurie:belediging).

Opwerping: Het is dus niet ‘warachtig’ wat de tegenpartij beweert.

*Ze zeggen dat hij **psalmen gezongen heeft***

*Toen hij, Philippe DUHAMEL, uitgenodigd heeft Noel DESBARBIEUX in zijn huis
Dat gebeurde twee jaar terug, ommegangdag (een uitdaging meer, geuzen
geloven niet in de macht van Maria).*

*Dat is zelfs in het **bisdom** (toen **Ieper**) **aangeklaagd** (valselijk)*

1 Geuzerij: de geuzen waren de nieuwgezinden die naar de bijbel terug wilden, vandaar dat het hier ook gaat om het zingen van psalmen.” Les gueux” is een woord uit de Spaanse tijd. Wie niet met hen mee deed kreeg van Karel van Berlaymont (Namen 1510-Namen 1578) de titel ‘armoezaaier ‘gueux’ (bedelaar). Hij wilde Margaretha van Parma ertoe bewegen dat ze zich niet zou ontfemen over het Eedverbond der Edelen onder leiding van Hendrik van Brederode (1566) en hun smeekschrift. De tegenstanders van de Spanjaarden, in het begin voornamelijk calvinisten, namen het scheldwoord over en veranderden het daarmee van een minder goede in een positieve titel.

2 De ‘heeschere’, eiser, eisende partij, aanlegger, aanklager (accusateur), crediteur. De tegenpartij heet ‘verweerdere’, verdediger, defendeur, beklaagde, debiteur.

3 Delicte: In de ‘Costuymen’ wordt een onderscheid gemaakt in rechtsgedingen. ‘Ten camere’ of ‘ten ordinaire camerdaghe’ (woensdag en zaterdag), ‘bij bevel of verbode’ (dinsdag) en ‘ter ceurgedynghe’ (iedere eerste donderdag, 12x in het jaar).

4 Het bisdom Ieper werd op 12 mei 1559 werd opgericht en is tijdens de reorganisatie onder Napoleon op 29 november 1801 opgeheven.

5 Dat is de oorzaak dat hij een gerechtzaak aangaat met als materie: belediging.

Tenderende⁶ mitsdien dheeschere ten fijne dat de voors(eide) verweerdere bij ulieden heren senten(tie) diffinityve⁷ en(de) over recht ghewijst⁸ en(de) ghecond(emneer)t wert.

..... te compareren in oopen ghebannen vierschaere
in zyn lijnwaert⁹

met eene onghebrande tortse van twee po(nde)n was in zijne handen
ende aldaer vall(end)e up zijne bloote knien

Godt justi(ti)e

en(de) den h(eesche)re (Indien hij daer p(rese)nt wil wesen) v(er)ghevenesse te bidden,
v(er)claeren(de) dat hem dangheseide¹⁰ iniurien feitelick
leet zijn¹¹,

en(de) dat de zelve contrarie der waerh(eit) dheeschere anghezeit zijn
beloofven(de) tzelve niet meer te doene

up arbitraire¹² correctie,

laeten de voors(eide) tortsen¹³ ten proffijte

van(de) H. Sacramente¹⁴,

voorts wert ghecond(emneer)t

inde boete van acht po(nde)n gr(oote)n vl(aemsch)

ten proffite van(de) kercke

en(de) disch¹⁵ van S(int)e Bertins deser stede half en half,

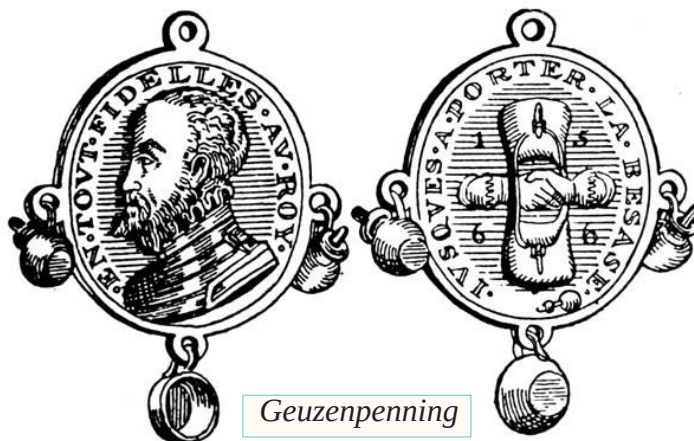
inde boete van x p(onden) p(arisis)

ten proffite van(den) heere en(de)

inde kosten

en(de) misen¹⁶ van justitie bieden(de) preuve daer die dient.

Impl(orerend)e¹⁷ ...



6 Tenderen: de intentie hebben, ernaar streven om.

7 Sententie definitieve: beslissende uitspraak. In een definitieve beslissing (ten gronde?) (gerechterlijk) bewijzen (cf. onderwijzen) en veroordelen op grond van die bewijzen. Daarop volgt 'wisdom executoir' (dat het moet uitgevoerd worden).

8 Over recht wijzen: uitspraak doen in gerechtzaken op grond van BE-WIJZEN, kracht van 'gewijsde' krijgen.

9 Lijnwaert: onderkleed; [WNT] In 't bijzonder: ondergoed, lijfgoed; in 't Vl. vooral in toepassing op hemde

10 Dangeseide: de hem ten laste gelegde.

11 Leet zijn: hij heeft er spijt over, leedwezen = berouw.

12 Arbitraire: willekeurig, eigenmachtig

13 Tortsen: Kaarsen.

14 Sacramente: Binnen de katholieke geloofsleer zijn er zeven sacramenten. Theologisch is Jezus dé Middelaar, Zijn specifieke aanwezigheid in de hostie houdt in dat hij in het tabernakel in de kerk tegenwoordig is. Alle eredienst in de kerk gebeurt als hulde via Hem aan de Vader. Kaarsen branden ter Zijner ere op het altaar. Hier is dus bedoeld dat de kaars op het altaar blijft waar het 'Allerheiligste Sacrament' wordt bewaard.

15 Den disch: Vanuit de 'diakonia': in de kerk is er naast liturgie en verkondiging, ook bekommernis om de arme. Vooraleer het maatschappelijk welzijn ook geseculariseerd werd bestond via de kerk deze diakonie. Het werd in de late middeleeuwen "de tafels van de Heilige Geest". Restant van die benaming is 'den disch'. Later Burelen de weldadigheid, C.O.O (Commissie van de Openbare Onderstand), nu O.C.M.W.

16 Misen: Minderen, in de zin van niet ontvangen bedragen.

17 Implorerende: Hier volgt een geijkte procesclausule, biddende, smekende....Implorerende hiertoe en op alles U Edele Mogende... vaak wordt hier "etc". aan toegevoegd.

V A R I A

ABONNEMENTEN

Een abonnement op Sappig bevat 2 nummers per jaargang, samen ongeveer 80 pagina's.

Een abonnement kan u bekomen door een eenvoudige overschrijving.

De abonnementsvoorwaarden voor onze zevende jaargang zijn:

Abonnementen België:

10,00 euro overschrijven op rek. 738-0059162-14, t.a.v. De Vrienden van het Poperings Archief vzw, Vlamertingseweg 8, 8970 Poperinge (Reningelst), met vermelding van "Tijdschrift SAPPIG – lidgeld 2010".

Abonnementen buitenland:

15 euro overschrijven op BE94 7380 0591 6214, BIC nummer is: KREDBEBB, t.a.v. De Vrienden van het Poperings Archief vzw, Vlamertingseweg 8, 8970 Poperinge (Reningelst), met vermelding van "Tijdschrift SAPPIG – lidgeld 2010".

ARTIKELS

Geabonneerden kunnen bijdragen aan het succes van deze publicatie.

Hebt u een idee om dit verzamelwerkje nog interessanter te maken, of wil u uw eigen kwartierstaat gepubliceerd zien, dan kan u bij ons terecht.

De redactie zou het wel op prijs stellen dat u uw artikel op CD-rom plaatst, opgemaakt in Word of Open Office, met een bijgevoegde uitprint.

Gelieve de eventuele illustraties in JPG- of TIFF-formaat te bezorgen. U kan uw artikel ook zenden naar:

vpa.sappig@gmail.com

De auteurs en niet de uitgever zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen en eventuele illustraties.

VRAAG & ANTWOORD

Hebt u vragen of opmerkingen i.v.m. met ons tijdschrift, genealogie of geschiedenis in het algemeen.

Stuur uw vraag en adres door via e-mail of post.

Wij publiceren uw vraag graag in ons tijdschrift.

AGENDA

Lessen oud schrift 2010

- dinsdag 02 maart 2010: om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oud schrift.
- dinsdag 06 april 2010: om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oud schrift.
- dinsdag 04 mei 2010: om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oud schrift.
- dinsdag 02 juni 2010: om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oud schrift.
- dinsdag 07 september 2010: om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oud schrift.
- dinsdag 05 oktober 2010: om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oud schrift.
- dinsdag 09 (!) november 2010: om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oud schrift.

Eindejaars werkzaamheden in beeld

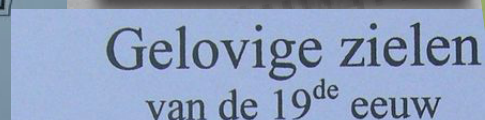
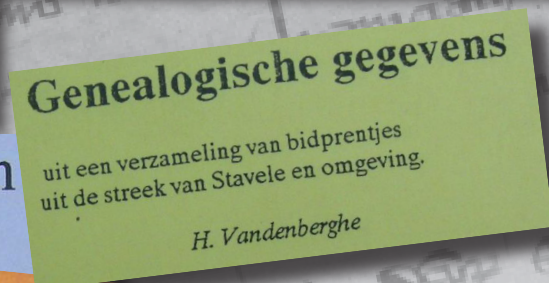
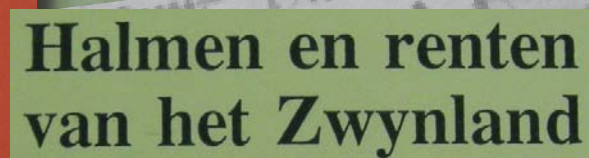


14 vrijwilligers van de VPA en van CO7 (dank!) dienden op deze specifieke manier het culturele patrimonium van de stad, de genealogen kunnen op deze manier weer anderhalve meter doodsbriefjes meer doornemen.



foto's zie <http://blog.seniorennet.be/vpa/>

Enkele uitgaven van de Vrienden van het Poperings Archief



Bidprentjes voor 1900 uit de regio Poperinge

